

INSTITUTIONEN FÖR LITTERATUR,
IDÉHISTORIA OCH RELIGION

Asylsökande konvertiter och myndighetens katekesförhör

En studie om konvertiters asylprocess med Migrationsverket

Asylum seeking converts and the catechism of the authority

A study of converts' asylum process with the Board of Migration

Jakob Svensson

Termin: HT 2017

Kurs: RKT230, Examensarbete 15hp,
Religionsvetenskap

Nivå: Magisterexamen

Handledare: Andreas Nordlander

Abstract

This essay examines twelve interview protocols from the Swedish Board of Migration done with converts who claim their conversion as reason for asylum. The aim of the study is twofold: To understand the Migration Board's perception of Christian faith, and to explore how the Board can work with these issues in the future with the help from the church. Through the method of content analysis I analyse the interview protocols and discuss the results using the theoretical concepts of "thick" and "thin". I find that the Board of Migration shows a "thin" understanding of Christian faith, while the converts tend to describe their Christian faith in ways that resonate with a "thick" understanding. Within the area of religious studies I show that the Board of Migration has an outdated view on conversion and Christian faith and that the Board's understanding does not reflect the scholarly study of religion. I finally point out some actions that would help the Board of Migration to achieve a "thicker" understanding of Christian faith, and to ensure the converts legal security.

Keywords: *converts, Board of Migration, asylum seekers, Christian faith, "thick", "thin"*

Innehållsförteckning

Kapitel 1: Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Material och avgränsning	5
1.3 Etik.....	5
1.4 Metod.....	6
1.4.1 Val av metod.....	7
1.4.2 Tillvägagångssätt vid analysen	8
1.5 Teoretiska begrepp	9
1.6 Tidigare forskning	11
1.7 Beskrivning av konvertiterna i studien.....	12
1.8 Disposition.....	14
Kapitel 2: Bakgrund	15
2.1 Sveriges Kristna Råd	15
2.1.1 SKRs definition av kristen tro.....	16
2.2 Migrationsverkets uppgift när konversion som asylskäl åberopas.....	18
2.2.1 Migrationsverkets uppdrag	18
2.2.2 Genuin tro och övertygelse	20
2.3 Sammanfattning.....	23
Kapitel 3: Analys av dokument	24
3.1 Migrationsverkets frågor	24
3.1.1 Frågor om tron och konversionen	24
3.1.2 Frågor om kunskap	27
3.1.3 Oförståelse, ifrågasättande och önskan om förtydligande	31
3.1.4 Sammanfattning	33
3.2 Konvertiternas berättelser och svar	34
3.2.1 Inre övertygelser	34
3.2.2 Övertygelse trots risker	37
3.2.3 Yttre markörer.....	40
3.2.4 Hur leva som kristen	43
3.2.5 Sammanfattning	45
Kapitel 4: Avslutande diskussion	46
4.1 Migrationsverkets förståelse av kristen tro.....	46

4.1.1 Sociala aspekten.....	47
4.1.2 Processaspekten	48
4.1.3 Tolkningsaspekten	49
4.2 Konvertiternas berättelser om sin tro.....	50
4.2.1 Konvertiternas inre övertygelser.....	50
4.2.2 Konvertiternas yttre markörer.....	51
4.3 Slutsatser.....	52
4.3.1 Vägen framåt.....	52
4.3.2 Förslag på fortsatt forskning	53
4.4 Studiens tillförlitlighet.....	53
Källförteckning	55
Publicerade källor	55
Rättsliga ställningstaganden.....	56
Opublicerade källor.....	56
Internet	56
Föreläsning	57

Kapitel 1: Inledning

Befolkningen i Sverige har de senaste åren förändrats både till antal och etnicitet. Andra länders situationer med krig och förföljelse har skapat nya förhållanden. Europa stod under 2015 för stora utmaningar då upp emot 1,3 miljoner människor sökte asyl.¹ Under samma år ansökte drygt 160 000 människor asyl i Sverige, en avsevärd skillnad jämfört med året innan och året efter. År 2014 tog Sverige emot ca 80 000 och 2016 ca 28 000 asylsökande.² Anledningen till den stora skillnaden var att regeringen valde en stramare flyktingpolitik vilket gjorde det svårare för flyktingar att komma in i landet och söka asyl. Gränserna stängdes. En hårdare migrationsagenda blev konsekvensen av flyktingströmmen 2015.

De senaste åren har röster gjort sig hörda som handlar om asylsökande konvertiter (lat. *convertere*, 'vända runt, förändra'), dvs. personer som konverterat till kristen tro. Deras berättelser har blivit allt mer synliga i samhället genom media och organisationer som jobbar med asylsökanden. Deras berättelser om hur det är att leva som flykting och kristen i Sverige har särskilt aktualiserats genom kyrkornas engagemang. Starka reaktioner och kritik har riktats mot Migrationsverket för deras behandling av ärenden som rör konvertiter. Kritiken har bland annat handlat om hur konvertiterna fått svara på olika kunskapsfrågor om den kristna tron, något som Migrationsverket bekräftar.³ Kritiken har även riktats mot att Migrationsverket lider brist och insikt i hur religiöst liv och tro fungerar. Människor har reagerat starkt på att asylsökande fått avslag på lösa grunder då Migrationsverket riktat misstro mot konvertiterna för sin kristna tro, samt att det inneburit stor risk för livet vid ett återvändande till hemlandet för konvertiten.

Den här studien kommer därför att undersöka processen mellan asylsökande konvertiter och Migrationsverket. Utifrån intervjuer mellan konvertiter och Migrationsverket kommer jag att titta på vilka frågor och svar som förekommit när det gäller den asylsökandes kristna tro. Eftersom Sverige i lag har religionsfrihet (RF 2:1 1 st. 6, Europakonventionen art. 9), vilket innebär rätten till frihet att tro, utöva och byta religion, är min förhoppning att undersökningen kommer ge ny insikt och kunskap om hur dessa frågor kan hanteras bättre i framtiden.

¹ "Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015", Eurostat news release, 44/2016, åtkomst 2017-09-15, <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/>.

² "Statistik", Migrationsverket, senast uppdaterad 2017-09-13, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>.

³ Migrationsverket, Generaldirektör Mikael Ribbenvik, brev till Sveriges kristna råd med anledning av öppet brev, 2017-06-26.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka vilken uppfattning Migrationsverket har av kristen tro samt vilka konsekvenser det kan få i asylprocessen. Syftet är att också ge förslag på hur Migrationsverket som myndighet bättre kan handskas med de här frågorna med kyrkans hjälp. Mot bakgrund av uppsatsens syfte är följande två frågor angelägna att besvara:

- Vad är Migrationsverkets förståelse av kristen tro?
- Vilka inre övertygelser och yttre markörer ger konvertiterna uttryck för?

1.2 Material och avgränsning

Det huvudsakliga materialet i den här studien hämtas ifrån Migrationsverkets intervjuer med asylsökande konvertiter. Det analyserade materialet gäller dock inte endast protokoll från intervjuerna utan även överklagan, domstolsbeslut, intyg och tilläggsintervjuer. Protokollen är inte allmänna handlingar som faller under offentlighetsprincipen⁴, utan är begränsade med sekretess.⁵ Det rör sig alltså om lite ovanligt material som analyseras. Sammanlagt är det protokoll från 12 intervjuer. Med överklagan, intyg och domstolsbeslut rör det sig om cirka 270 A4-sidor, vilka analyseras från två perspektiv utifrån uppsatsens frågeställningar.

Den 21 september 2017 hade Sveriges kristna råd och Migrationsverket en utbildningsdag för människor som arbetar med konvertiter i asylprocessen. Mycket av materialet i uppsatsens kapitel två är hämtat från den dagen, där jag själv fanns med som deltagare, samt respektives hemsidor och skrivna texter.

I studien avgränsas materialet till asylsökande i Sverige som återopat sin konversion som skäl för asyl. Studien innefattar endast de som konverterat till kristendomen och konversionen kan ha gjorts i Sverige eller annat land.

1.3 Etik

Studien bygger på lite känsligt material och som forskare är det viktigt ”att i ett projekt är det ens ansvar att säkerställa att man inte bryter mot några rättsliga regler och att projektet håller en etiskt acceptabel standard”.⁶ Innan insamlingen av dokumenten påbörjades tillfrågades därför Migrationsverket om vilka regler som gäller. Det framkom då att om en asylsökande,

⁴ ”Offentlighetsprincipen”, Regeringen, senast uppdaterad 2015-04-01, <http://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/det-demokratiska-systemet-i-sverige/offentlighetsprincipen/>.

⁵ Anställd på Migrationsverket i Jönköping, samtal med författaren, 2017-08-29.

⁶ Judith Bell och Stephen Waters, *Introduktion till Forskningsmetodik* (Lund: Studentlitteratur, 2016), 59.

biträde eller god man erhållit ett protokoll från intervjuer är det den personens egendom. Personen bestämmer således över protokollet och bryter inte mot några lagar eller sekretessregler genom att dela det vidare.⁷

Vetenskapsrådets etikregler betonar vikten av informerat samtycke när forskning involverar människor. De medverkande ska informeras om forskningen och sin medverkan och fritt kunna välja om de vill vara en del av studien eller inte.⁸ Även grundregeln i Lag (2003:460) uttrycker att forskning endast får utföras om samtycke skett. Samtycket gäller endast om personen fått information om forskningen. Vid insamlingen av dokumenten informerade jag därför om vad studien handlade om samt om medverkandes anonymitet. Med anledning av sekretesskäl kommer jag inte hänvisa till protokollen i studien genom att använda konvertiternas egna namn, datum, diarienummer från protokollen eller liknande. Istället kommer jag i uppsatsen när jag hänvisar i löpande text använda fingerade namn och i fotnoter hänvisa till Protokoll Person 1, 2, 3 och så vidare.⁹

1.4 Metod

Detta är en kvalitativ studie som främst bygger på opublicerade intervjuprotokoll som Migrationsverket antecknat under intervjuer med asylsökande konvertiter. Men även andra för studien aktuella dokument såsom överklagan, intyg, kompletteringar och domar ligger till grund för den analys som görs i uppsatsens tredje kapitel. Det är alltså ingen intervjustudie där jag själv format en intervjuguide och genomfört intervjuerna, men analysen ska ändå göras på intervjumaterial. Jag kommer därför att förhålla mig till studiens material inom ramen för en textanalys, som ”eftersträvar en kritisk, vetenskaplig analys av skriftliga dokument”.¹⁰

Neuman poängterar att kvalitativa forskare är mer intresserade av autenticitet än av validitet, vilket betyder att forskaren försöker ge en rättvis, ärlig och balanserad redogörelse av sitt material.¹¹ Det är därför inte min centrala ambition i studien att försöka hitta en objektiv ”sanning”, utan istället låta både konvertiternas och Migrationsverkets röster bli hörda. Nedan kommer jag nu att beskriva metoden och tillvägagångssättet vid analysen.

⁷ Anställd på Migrationsverket i Jönköping, samtal med författaren, 2017-08-29.

⁸ ”Informerat samtycke”, Codex – regler och riktlinjer för forskning, senast uppdaterad 2016-11-24, <http://www.codex.vr.se/manniska2.shtml>.

⁹ Intervjuprotokollen behandlas i studien som opublicerade intervjuer och den källan citeras bäst endast i fotnoter. Protokollen återfinns därför inte i litteraturförteckningen. Se *The Chicago Manual of Style*, 16 uppl., ”14.219 Unpublished Interviews”, (Chicago: The University of Chicago Press, 2010), 744.

¹⁰ Carl-Henric Grenholm, *Metoder för teologer*, red. Carl-Henric Grenholm, (Lund: Studentlitteratur, 1981), 40.

¹¹ Lawrence W. Neuman, *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*, 6:e uppl (Boston: Allyn and Bacon, 2006), 196.

1.4.1 Val av metod

Insamlingen av dokumenten genomfördes under veckorna 36-40 hösten 2017. Samlandet av främst protokoll från intervjuer gjordes genom efterlysning på olika sätt. Dels tog jag kontakt med asylsökande konvertiter och dels med ombud, pastorer och godemän till konvertiter. Kontakten skedde via mejl, telefonsamtal eller fysiska möten. Min förhoppning var att de insamlade protokollen skulle vara från lika många kvinnor som män, skiftande åldrar och olika nationaliteter. Detta var inget jag kunde styra och det är en övervägande del män i studien. Det var inte helt enkelt att få tag på dokumenten. Dels för att intervjuprotokollen inte tillhör offentlighetsprincipen och dels för att alla tillfrågade konvertiter inte ville dela med sig av intervjuerna.

I mitt arbete som pastor har jag själv mött konvertiter som står i migrationsprocessen. Nelson och Woods lyfter fram vikten av att forskaren har insikt om att tidigare erfarenheter finns med i ett forskningsarbete.¹² Även Vikström understryker betydelsen av att forskaren är medveten om detta vid tolkningsprocessen. Han poängterar:

Ingen tolkning kan ske helt förutsättningslöst ... det är denna förförståelse som gör det möjligt för oss att ställa meningsfulla frågor till texten och finna de infallsvinklar som låter texten komma till sin rätt. Förförståelsen kan naturligtvis vara en fara, eftersom den styr och vinklar tolkningsprocessen ... Människan är inte bara en neutral åskådare i relation till världen: hon lever i världen och är på många sätt själv en del av den verklighet hon försöker förstå.¹³

Grenholm poängterar även att ”av den som studerar en religion eller någon annan livsåskådning fordras en förmåga till inlevelse. Det gäller att försöka förstå religionen inifrån dess eget utgångsläge”.¹⁴ Med tanke på ovanstående är jag medveten om att jag bär med mig erfarenheter från mitt arbete och mina möten med konvertiter in i den här studien, vilket naturligtvis påverkar min förståelse på olika sätt. Denna självreflexiva insikt bidrar förhoppningsvis till att den subjektiva dimensionen inte leder till en skev analys, utan snarare till en bättre förmåga att tolka materialet, där utgångspunkterna tydligt redovisas.

För att genomföra analysen på ett så adekvat sätt som möjligt så att den svarar mot studiens syfte och frågeställningar använder jag metoden *Innehållsanalys*. Nelson och Woods beskriver bland annat att metoden är en ”form av textanalys som används för att beskriva och förklara karaktäristiska budskap som finns dolt i texterna”.¹⁵ Val av metod lämpar sig även väl eftersom den passar vid religionsstudier, som Nelson och Woods lyfter fram: ”Innehållsanalys

¹² Chad Nelson och Robert H. Woods, Jr, ”Content analysis”, i *The routledge handbook of research methods in the study of religion*, red. Stausberg och Engler (New York: Routledge, 2011), 112.

¹³ Björn Vikström, *Den skapande läsaren* (Lund: Studentlitteratur, 2005), 13.

¹⁴ Grenholm, *Metoder för teologer*, 27.

¹⁵ Chad Nelson och Robert H. Woods, Jr, ”Content analysis”, 109.

är idealisk för studiet av religioner eftersom den tillåter forskaren att röra sig från det direkt framträdande innehållet i en text – det synliga och ytliga – till det dolda och inneboende innehållet”.¹⁶ Grenholm framhåller också att metoden ”söker klargöra logiska samband mellan skilda ståndpunkter och pröva argumentens hållbarhet”.¹⁷

1.4.2 Tillvägagångssätt vid analysen

Analysen av dokumenten skedde utifrån två olika läsningar. Första analysen gjordes med utgångspunkten på vilka olika sorters frågor Migrationsverket ställde. Här ville jag få en samlad bild av myndighetens förståelse av kristen tro. Jag ville också analysera om det framkom ett mönster i vilka frågor de ställde och inom vilka områden av den kristna tron frågorna rörde sig i. Vid den andra analysen fokuserade jag på konvertiterna. Här inriktade jag mig på vilka svar konvertiterna gav. Vilka berättelser de gav uttryck för och vad de lyfte fram som viktigt om sin kristna tro vid intervjuerna. Dessa läsningar gjorde jag för att få fram både Migrationsverkets och konvertiternas röster.

Vid analysen av protokollen följde jag den process som Graneheim och Lundman utförligt tecknar för metoden innehållsanalys i en undersökning.¹⁸ Nedan beskriver jag mitt förfaringssätt:

- Först läste jag igenom texterna i protokollen för att få en känsla för helheten.
- Efter det plockade jag ut meningar eller fraser med relevant information utifrån frågeställningarna, så kallade meningsbärande enheter. Detta gjordes med hänsyn till omgivande text så att sammanhanget inte gick förlorat.
- Vidare kortade jag ner de meningsbärande enheterna men behöll ändå hela innehållet.
- Efter det kodade jag de förkortande meningsenheterna och grupperade i kategorier. Dessa kategorier återspeglade de centrala budskapen i protokollen. Kategorierna utgjorde då det framträdande och synliga innehållet i texterna.
- Utifrån de kategorierna formulerade jag till slut teman, där det dolda och inneboende budskapet i protokollen framgick.

I studiens tredje kapitel redovisar jag de teman som analysen visade.

¹⁶ Nelson och Woods, "Content analysis", 116.

¹⁷ Grenholm, *Metoder för teologer*, 43.

¹⁸ Ulla Hällgren Graneheim och Berit Lundman, "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness", *Nurse Education Today* 24, nr. 02 (2004): 107-109, åtkomst 2017-10-16. [http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917\(03\)00151-5/fulltext](http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917(03)00151-5/fulltext).

1.5 Teoretiska begrepp

Vid de tillfällen Migrationsverket beslutar om asyl utifrån konversion är det av vikt hur de förstår och tolkar religion. När jag hade börjat analysera materialet i uppsatsen växte det fram en bild av två olika sätt och fokus att förstå religion. Jag behövde finna ett sätt att göra dessa olika fokus rättvisa i analysen samt att jag skulle få syn på mer av dessa skillnader. Jag använder mig därför i studien av de teoretiska begreppen ”thick” och ”thin”, som jag översätter till ”tät” och ”gles”.

En av de första att introducera och använda begreppen var Clifford Geertz (1926-2006). Geertz var antropolog, verksam vid Princeton och författare till ett antal böcker. I hans bok *The Interpretation of Cultures* skriver han om begreppen för att presentera en kulturanthropologisk tolkningsteori.¹⁹ Geertz förklarar att han hämtat begreppen från filosofen Gilbert Ryle (1900-1976) och två av Ryles artiklar: ”*Thinking and Reflecting*” och ”*The Thinking of Thoughts: What is 'Le Penseur' Doing?*”.

En amerikansk politisk teoretiker och professor emeritus i Social Sciences på Institute for Advanced Study, Princeton, Michael Walzer (f. 1935), har skrivit boken *Thick and thin: moral argument at home and abroad*. Där lägger han fram argument och idéer som handlar om rättvisa inom stater, kritik av det sociala samhället och nationell identitet.²⁰ I boken plockar Walzer upp begreppen och använder dem för att inom moralfilosofin beskriva två olika men sammanhängande typer av moraliska argument. Walzer förklarar vad han menar med ”tät” och ”gles”.

Jag kommer att beskriva två olika moraliska argument men som ändå är sammanhängande. Ett sätt är hur vi pratar emellan oss själva, i vårt eget samhälle; om tätheten i vår egen historia och politiska kultur. Och ett annat sätt hur vi pratar med andra, folk utomlands, över kulturella skillnader: om det glesa livet vi alla delar och har gemensamt.²¹

Enligt Walzer är den första termen, täta moraliska argument, kulturellt kopplade, värderande, detaljerade och specifika. De argumenten spelar större roll för att bestämma åsikter om rättvisa i samhället och politiken på det lokala planet, inom en given kultur. Den andra termen av argument, glesa, är enligt Walzer abstrakta, fristående, generella och för särskilda ändamål (ad

¹⁹ Clifford Geertz, *The Interpretation of Cultures*, (London: Fontana Press, 1993), 3.

²⁰ Michael Walzer, *Thick and thin: moral argument home and abroad*, (Notre Dame: University of Notre Dame Press, 1994), vii. <http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.ub.gu.se/ehost/detail/detail?vid=0&sid=1ec7f85a-1fe4-4017a4529a8d6e645396%40sessionmgr4006&bdata=JnNpdGU9ZWVhc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=47567&db=nlebk>.

²¹ Walzer, *Thick and thin*, Introduction.

hoc). Dessa argument formar åsikter om rättvisa i andra länder och på den internationella nivån, mellan olika kulturer.²²

Walzer menar att moraliska argument har en minimal och maximal betydelse och beskriver att vi vanligtvis kan framställa de argumenten som täta och glesa. Dessa begrepp, förklarar Walzer, är lämpliga för olika slagas sammanhang och kan tjäna olika syften. Han menar också att människans moral är tät från början, kulturellt integrerad och fullt förstående. Moralen visar sig dock gles vid särskilda tillfällen, när det moraliska språket vänds mot ett specifikt syfte.²³

En teolog som applicerat begreppen ”tät” och ”gles” på religionens område är Miroslav Volf (f. 1956), professor i teologi på Yale University. Volf har använt begreppen utifrån en religionsvetenskaplig diskurs för att tala om hur vi bättre kan förstå religiös tro i samhället.

Volf menar och förklarar med hjälp av begreppen, att botemedlet mot socialt våld inte är mindre religion, utan mer religion. Problemet är enligt Volf, att gles förståelse av religion endast rör vid ytan av, i det här fallet, kristendomen. Volf lyfter istället fram en tät förståelse, som inte abstraherar, utan griper tag i kärnan av det kristna budskapet som det gestaltas i täta kristna gemenskaper.²⁴ För Volf innebär tät religion en starkare och mer fördjupad tro samt ett större medvetet engagemang, som är rotat i en existerande tradition. Volf menar också att ”gles religion inte ger något annat än en otydlig känsla av religion, vars innehåll är format av andra faktorer än tro, som till exempel nationella och ekonomiska intressen”.²⁵ Volf hävdar även att en gles utövning av religion öppnar upp för religiösa övertygelser som lättare kan missbrukas för att legitimera våld. Botemedlet är tät religion och tro eftersom det tenderar att skydda just mot ett sådant missbruk i religionens namn.²⁶

I uppsatsens fjärde kapitel kommer jag att diskutera studiens resultat. Jag kommer då att använda mig av de teoretiska begreppen ”tät” och ”gles” med inspiration huvudsakligen från Volf. Därmed inte sagt att jag kommer använda begreppen på exakt samma sätt. Vad jag är ute efter är snarare att kunna belysa två olika sätt att förstå religiös övertygelse. Å ena sidan en grundare mer abstrakt och teoretisk tro, lösare relaterad till en social kontext – en tro beskriven utifrån ”gles”. Å andra sidan som en mer personlig och konkret tro, djupare förankrad i en social

²² "Thick and thin", Questia, åtkomst 2017-11-09, <https://www.questia.com/library/5776261/thick-and-thin-moral-argument-at-home-and-abroad>.

²³ *Thick and thin*, II.

²⁴ "Thick religion", Case online library, åtkomst 2017-11-13, <https://www.case.edu.au/blogs/case-subscription-library/thick-religion-what-we-can-learn-from-miroslav-volf#edn3>.

²⁵ "Christianity and Violence", 5, University of Pennsylvania, Boardman Lectureship in Christian Ethics, åtkomst 2017-11-13, <https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=boardman>.

²⁶ "Christianity and Violence", 5.

kontext och i det egna livet – en tro beskriven utifrån ”tät”. Begreppen fungerar belysande och hjälper i förståelsen både av hur Migrationsverket förstår kristen tro och vad konvertiterna ger uttryck för när de berättar om sin konversion.

1.6 Tidigare forskning

Det har skrivits mycket inom området religion och migration. Doktorsavhandlingar, andra vetenskapliga böcker, uppsatser och artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Forskningsområdet är stort och ökar då både migration och religion blir allt synligare i samhället genom att människor söker asyl. Många studier som gjorts på området berör särskilt sociologiska aspekter av migration och religion.²⁷ Andra studier inom området konversion har gjorts utifrån det juridiska området,²⁸ samt om konversion till islam.²⁹ En nyligen genomförd studie tittade på den generella rättssäkerheten vid asylärenden.³⁰

En studie som undersökt kristna trossamfund och mötet med det mångreligiösa Sverige är doktorsavhandlingen ”Mellan mission och dialog”. Här undersöks Protestantiska kyrkans, samfunds och missionsorganisationers pastorala verksamhet och mission bland invandrare och flyktingar i Sverige. Avhandlingen beskriver att ”det svenska samhället har förändrats mer och mer i riktning mot ett mångkulturellt och mångreligiöst samhälle, där olika kulturer och religiösa traditioner lever sida vid sida”.³¹ Kyrkorna i Sverige ställs därför inför nya frågeställningar och utmaningar. Invandrarkyrkornas medlemmar ökar på grund av detta samtidigt som de traditionella svenska kyrkorna och trossamfunden minskat i medlemsantal.

Open Doors är en kristen internationell organisation som arbetar för att stötta och vara en röst för kristna som lider av förföljelse och diskriminering över hela världen. Under våren 2017 gjorde organisationen en undersökning som rörde religiöst motiverad förföljelse mot kristna flyktingar i Sverige. Undersökningen byggde på 123 enkäter där samtliga deltagare hade utsatts för religiöst motiverad förföljelse i Sverige. En överhängande del av deltagarna, 104 personer,

²⁷ För att nämna några: Eva Skowronski, ”Skola med fördröjning: nyanlända elevers sociala spelrum i en skola för alla” (Doktorsavhandling, Lunds Universitet, 2013). Magdalena Nordin, ”Religiositet bland migranter: Sverige-chilenares förhållande till religion och samfund” (Doktorsavhandling, Lunds Universitet, 2004). Eva M. Hamberg, ”Migration och religion” i *Människor och makter 2.0: En introduktion till religionsvetenskap*, red. Jonas Svensson och Stefan Arvidsson (Samlingsverk, Högskolan i Halmstad, 2010).

²⁸ Frederick Batzler, ”Vem är trovärdig?” – om bedömningen av religiösa konversioner *sur place* som skäl för asyl, (Mag upps., Lunds universitet, 2015). Elias Nygren, ”Den genuine konvertiten” – konversion *sur place* som asylskäl (Självständigt arbete på avancerad nivå, yrkesexamen, Stockholms universitet, 2015).

²⁹ Till exempel: Iman Ehsani, ”Man kanske inte ser ut som sitt namn” – en studie om fem kvinnors konvertering till islam, (Mag upps., Södertörns högskola, 2013).

³⁰ Erika Örtengren, ”Rättssäkerhet – en asylprocessuell illusion?”, (Mag upps., Göteborgs universitet, 2016).

³¹ Thomas Stoor, ”Mellan mission och dialog: kristna trossamfund och mötet med det mångreligiösa Sverige”, (Doktorsavhandling, Lunds Universitet, 2002), 13.

kom från Iran, Afghanistan och Syrien. 77 % av alla deltagarna hade konverterat till kristen tro i Sverige, hemlandet eller annat land och resten hade inte konverterat.³²

I studien ”Religion som skäl till asyl”³³ analyseras fem fall mellan asylsökande konvertiter och Migrationsverket. Utifrån forskning av religionssociologer som visar att Sverige är ett av världens mest sekulariserade länder, diskuteras i studien vilka konsekvenser detta kan ha i asylprocessen där religion anges som asylskäl. Undersökningen visar att Migrationsverket huvudsakligen använder två argument som skäl till avslag. Antingen har sökanden inte bevisat att det föreligger individuell risk vid avvisning på grund av konversion, eller så ses konversionen som en sista chans att få uppehållstillstånd.

Religionsvetarna Andersson och Sander är redaktörer för boken *Det mångreligiösa Sverige – ett landskap i förändring*. Boken beskriver ”Sveriges nya religiösa landskap och förändringsprocesser som blivit följden av mötet mellan majoritetssamhället och minoritetsreligioner”.³⁴ Andersson och Sander skriver även att ”Sverige förändrats från ett kulturellt relativt homogent land till ett mångetniskt och mångreligiöst. Enligt flertalet migrations- och globaliseringsforskare har vi dessutom enbart sett början på denna utveckling”.³⁵

Min förhoppning är att denna studie ska kunna bidra till den fortsatta forskningen inom religionsvetenskapens område angående konversion och asyl samt med kunskap om hur vi bättre kan förstå religion och religiöst liv i ett sekulariserat land.

1.7 Beskrivning av konvertiterna i studien

Nedan följer en kort beskrivning av varje person från intervjuerna med fingerade namn. Person 1, ”Aisha” kommer från Iran och är 30 år. Hon konverterade i ursprungsland och döptes i Sverige. Person 2, ”Baba” kommer från Iran. Han är 34 år och konverterade i ursprungsland och döptes i Sverige. Person 3, ”Cabul” kommer från Iran och är 30 år. Han konverterade i ursprungsland och döptes i Sverige. Person 4, ”Daanaa”, kommer från Afghanistan och är 19 år. Han konverterade och döptes i Sverige. Person 5, ”E'temaad” kommer också från Afghanistan. Han är 16 år och även han konverterade och döptes i Sverige. Person 6, ”Faaris”

³² Open Doors, ”Religiöst motiverad förföljelse mot kristna flyktingar i Sverige” (Enkätundersökning, Open Doors, våren 2017), 4-5.

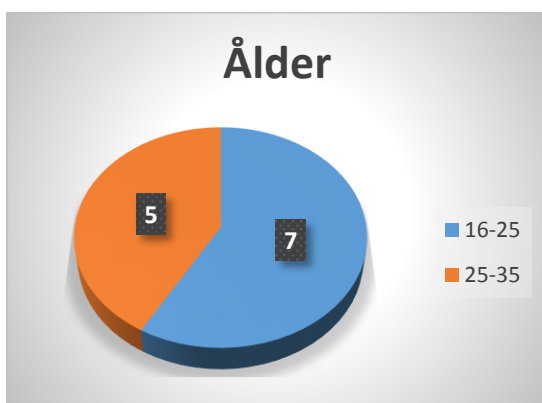
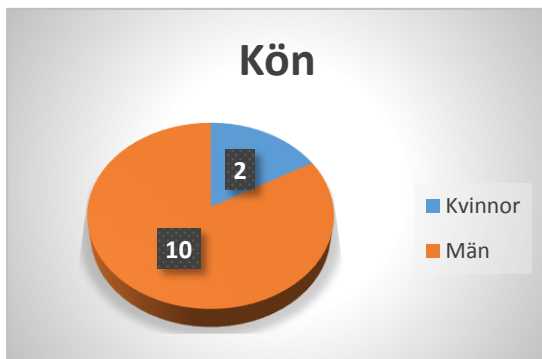
³³ Terese Björlin, ”Religion som skäl till asyl”, (Kand upps., Lunds universitet, 2011), <https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/1971811>.

³⁴ Daniel Andersson och Åke Sander, red., *Det mångreligiösa Sverige – ett landskap i förändring*, 3:e uppl., (Lund: Studentlitteratur, 2015), 9.

³⁵ Andersson och Sander, *Mångreligiösa Sverige*, 25.

är från Afghanistan och är 24 år. Hans konversion och dop skedde i Sverige. Person 7, ”Gadi” kommer från Afghanistan. Han är 20 år och konverterade i ursprungsland men döptes i Sverige. Person 8, ”Habiba” kommer från Afghanistan. Hon är 29 år, konverterade och döptes i Sverige. Person 9, ”Ibrahim” är från Afghanistan, är 20 år och konverterade i ursprungsland och döptes i Sverige. Person 10, ”Jaalib” kommer från Iran. Han är 25 år, konverterade i ursprungsland och döptes i Sverige. Person 11, ”Kadin” är 29 år, han kommer från Afghanistan, konverterade och döptes i Sverige. Person 12, ”Labib” kommer från Afghanistan och är 18 år. Han konverterade och döptes i Sverige.

Nedan följer förtydligande diagram över medverkande i studien:

1.8 Disposition

Studien är indelad i fyra kapitel. Dess syfte, frågeställningar, metod och teoretiska begrepp skriver jag om i inledningskapitlet. Jag ger även här en kort beskrivning av de personer som förekommer i intervjuprotokollen. I kapitel två skriver jag om Sveriges Kristna Råd och vad de säger om kristen tro samt om Migrationsverket och vad deras uppdrag som myndighet är. I kapitel tre redovisar jag analysen av materialet med den metod jag tidigare beskrivit i detta kapitel. I uppsatsens sista kapitel diskuterar jag studiens resultat vilka skrivs fram utifrån studiens teoretiska begrepp. Här för jag även en kritisk diskussion om studiens tillförlitlighet. Använda källor redovisas sist i uppsatsen.

Kapitel 2: Bakgrund

I det här kapitlet kommer jag dels att skriva om vad som kan känneteckna den kristna tron. Dels om vad Migrationsverkets uppgift är när en människa söker asylskydd på grund av sin konversion till annan religion. Att försöka sammanfatta den kristna trons innehåll och vem som kan anses vara kristen är en orimlig uppgift för denna uppsats omfång. Det är inte heller studiens huvudsyfte. Jag kommer därför att utgå från vad Sveriges Kristna Råd, SKR, skriver och undervisar om kristen tro. Anledningen till att jag utgår från SKR beskriver jag i texten nedan.

2.1 Sveriges Kristna Råd

Sveriges kristna råd är en ekumenisk mötesplats mellan kyrkor i Sverige som präglas av olika traditioner. SKR består av 27 medlemskyrkor.³⁶ Organisationens syfte och mål är bland annat:

SKR är en gemenskap av kristna kyrkor... som med Bibeln som grund utifrån olika traditioner bekänner den treenige Guden, Fadern, Sonen och den heliga Anden... att i ord och handling vittna om Guds rike och Jesus Kristus som Frälsare och Herre. Rådets syfte är att vara uttryck för och verka för kristen enhet, att främja ett gemensamt kristet vittnesbörd i ord och handling, att vara mötesplats för kristna kyrkor, samfund och församlingar för gudstjänst, bön, dialog, samråd och samverkan.³⁷

SKR ger regelbundet ut material och utbildar personal både inom kyrkor men även inom andra organisationer och myndigheter. Under hösten 2012 fick SKR rapporter om asylsökande konvertiter som åberopat sin konversion som asylskäl. De asylsökande själva och människor i kyrkor som jobbar med dessa frågor ansåg att både utredningar och avslag var felaktiga. Uppgifter framkom om att Migrationsverket ställt kunskapsfrågor under intervjuerna som krävde orimliga kunskaper hos konvertiten. SKR mötte ansvariga från Migrationsverket under 2013 vilket ledde till två saker. Dels införde Migrationsverket förändringar i sina rättsliga ställningstaganden om tro och trovärdighet. Dels hölls fyra kurser med SKRs medverkan för utbildning av Migrationsverkets personal. Förändringar gjordes i Migrationsverkets dokument som handlade om att kunskapsfrågorna skulle tonas ner. Istället skulle verket lyssna mer till den asylsökandes egen berättelse om hur vägen till kristen tro sett ut, vad som är viktigt i tron för personen samt varför personen vill fortsätta vara kristen.³⁸ Detta gjordes också för att trygga den asylsökandes rättssäkerhet i en utsatt intervjusituation. Emellertid har denna fråga åter

³⁶ "Medlemskyrkor", Sveriges kristna råd, åtkomst 2017-09-25, <http://www.skr.org/medlemskyrkor/alla-medlemskyrkor>.

³⁷ "Mer om SKR", Sverige kristna råd, åtkomst 2017-09-25, <http://www.skr.org/om-skr/mer-om-skr/>

³⁸ Sveriges kristna råd, Generalsekreterare Karin Wiborn och Direktör kyrka-samhälle Björn Cedersjö, öppet brev till Migrationsverket, 2017-05-24.

adresserats på grund av flyktingströmmen 2015. SKR önskar därför att Migrationsverket utföra tre åtgärder. Dels överväga att kvalitetssäkra verksamheten genom att undersöka hur utredningarna gått till vad gäller de personer som anför kristen tro som asylskäl. Dels fortbilda handläggare och beslutsfattare om religion och religiöst liv. Dels säkerställa att det finns experter med särskild kompetens om religion inom de utredande enheterna.³⁹

2.1.1 SKRs definition av kristen tro

SKR har som uppgift att vara en samlande och ekumenisk organisation mellan de kyrkor som är medlemmar i SKR. När de ger ut skrifter eller undervisar sker det i en samlande kraft om vad kristen tro är. Naturligtvis skiljer sig dock uttrycken mellan medlemskyrkorna och de betonar olika saker i trons liv. SKR ses därför i den här studien som en gemensam utgångspunkt för vad kristen tro är. Dels genom organisationens syfte och mål samt genom den samlande kraften av de anslutna kyrkorna. Och dels genom deras både samarbete och kritik av Migrationsverket i frågor som rör asylsökande konvertiter.

När SKR talar om kristen tro utgår de från fem ledord:⁴⁰

³⁹ SKR, öppet brev till Migrationsverket 2017-05-24.

⁴⁰ SKRs representant, "Vad är kristen tro?", (Föreläsning på utbildningsdag om konvertiter i asylprocessen, Allianskyrkan, Jönköping, 2017-09-21).

Mission

- Som kristen missionerar man med Gud som utgångspunkt, som inom teologin kallas för *Missio Dei*, Guds mission. Kyrkans missionsppdrag är att berätta om vem Gud är varpå kyrkan alltid är missionerande.

Kyrkan

- Det finns olika sätt att se på vad en kyrka är, därför finns det också många kyrkofamiljer. Det finns även olika synsätt på hur ledarskapet kan organiseras i en kyrka.

Människan

- Människan är skapad till Guds avbild, inom teologin kallat för *Imagio Dei*. Därför talas det högt om respekt för individen i den kristna läran och varje människa har också rätt att säga ja eller nej till kristen tro.

Bli och vara kristen

- Kyrkofamiljerna har olika praxis och hur man ser på vem som är kristen. Dels handlar det individens egen berättelse om en ny inre tro och dels om den yttre bekännelsen till den apostoliska eller nicenska trosbekännelsen.
- Betoning läggs även på det synliga dopet som omvändelsens tecken. I många muslimska länder uppfattas det som det avgörande kriteriet om man är kristen eller inte. Har man blivit döpt riskerar man att utsättas för dödshot i hemlandet och det kan bli en del av verkligheten vid en konversion. SKR har gett ut ett förslag på intyg att användas av präster och pastorer när en konvertering till kristen tro ska styrkas som asylskäl. SKR poängterar att en människa inte har asylskäl för att personen har blivit troende, utan på grund av eventuellt hot om man sänds tillbaka till hemlandet.

Kyrkans liv

- SKR poängterar att det finns flera olika sätt att beskriva vad kristen tro innebär. Vissa delar av det kristna livet återkommer i alla kyrkor som att till exempel fira gudstjänst, undervisa, bedriva diakoni och mission, bygga gemenskap och hjälpa sin medmänniska.

2.2 Migrationsverkets uppgift när konversion som asylskäl åberopas

I detta avsnitt kommer jag att lyfta fram vad som är Migrationsverkets uppdrag vid ärenden där den asylsökande hävdar sin konversion till kristen tro som asylskäl. Till grund för den här delen ligger bland annat Migrationsverkets egna riktlinjer vid dessa asylärenden, brev mellan SKR och Migrationsverket, Migrationsverkets rättsliga ställningstaganden, en utbildningsdag av SKR i samarbete med Migrationsverket samt internationella konventioner.

2.2.1 Migrationsverkets uppdrag

Migrationsverket har som uppdrag att vid asylprövning i slutändan ta ställning till vilken risk den enskilde riskerar vid ett återvändande.⁴¹ Efter att ha blivit granskade av bland annat media och SKR antog Migrationsverket ett rättsligt ställningstagande för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet. Detta dokument används vid asylärenden. Där fastslås inledningsvis att Migrationsverkets uppgift är att ”bedöma tillförlitligheten och trovärdigheten i asylärendet” samt att ”den sökande har åberopsbördan och den initiala bevisbördan för sina åberopade asylskäl”. Dokumentet menar också att ”bevisning i ett asylärende utgörs huvudsakligen av sökandens berättelse men också av stödbevisning såsom handlingar, vittnesmål och landinformation”.⁴²

Migrationsverket vilar sina beslut på domar från både nationella och internationella domstolar för att skapa en rättssäker metod för bevisprövning vid asylärenden.⁴³ Migrationsverket har också beaktat de råd och rekommendationer som framkommit i en rapport som utarbetats av CREDO-projektet, ett samarbete mellan Hungarian Helsinki Committee, UNHCR (FNs flyktingorgan) och International Association of Refugee Law Judges.⁴⁴ Ett annat viktigt dokument till grund för det rättsliga ställningstagandet är UNHCRs handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning. Här framgår bland annat att bevisbördan ligger på den sökande. Både den sökande och utredaren har skyldighet att ta reda på och värdera relevanta fakta. Osanna påståenden är inte heller i sig skäl nog att inte bedöma en person i flyktingstatus. Det är utredarens ansvar att bedöma sådana påståenden i ljuset av alla omständigheter i den asylsökandes fall. Utredarens slutsatser kommer att leda fram till ett beslut som påverkar den asylsökandes liv. Därför ska utredaren tillämpa kriterierna

⁴¹ Migrationsverket, brev till SKR, 2017-06-26.

⁴² Migrationsverket, ”Rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet”, (RCI 09/2013, 2013), 1.

⁴³ Migrationsverket, prövning av tillförlitlighet och trovärdighet, 2.

⁴⁴ Prövning av tillförlitlighet och trovärdighet, 2.

i en anda av rättvisa och förståelse, och inte påverkas av sin egen personliga uppfattning om den asylsökande "förtjänar" skydd.⁴⁵

I Migrationsverkets uppdrag ligger också att ta i beaktning när en person hänvisar till sin konversion som skäl till asyl. Om personen åberopar konversionen ska Migrationsverket följa myndighetens riktlinjer för utredning av konvertiter. Riktlinjerna bygger på UNHCRs Guidelines on International Protection: Religion-Based Refugee Claims,⁴⁶ samt de rättsliga ställningstagandena om religion som asylskäl (RÅS 26/2012) och metod för prövning av trovärdighet och tillförlitlighet (RÅS 09/2013). Riktlinjerna är skrivna både utifrån svensk och internationell praxis och domar. Religionsfrihet innebär att en person står fri att byta religion samt frihet att utöva den offentligt eller enskilt, bland annat genom undervisning och gudstjänster.⁴⁷ Ingen ska heller behöva tvingas att dölja, avsäga sig eller ändra sin tro och identitet för att undvika förföljelse av religiösa motiv.⁴⁸

En bedömning av risken om hot och förföljelse i hemlandet vid eventuellt avslag på asylansökan ska därför tas i beaktning. Här spelar det stor roll var den asylsökande gjort sin konversion, om det skedde i hemlandet eller om det skedde *sur place*, på plats. Migrationsöverdomstolen har efter en dom 2011 uttalat sig om prövningen av risk för förföljelse och sammanfattar följande:

Vid prövningen av om en utlänning gjort sannolikt att hans konversion från en religion till en annan är äkta i den bemärkelsen att den grundar sig på en genuin personlig, religiös övertygelse ska en individuell bedömning göras i enlighet med den handbok och de riktlinjer som Förenta nationernas flyktingkommissarie gett ut. En samlad bedömning ska göras av de omständigheter under vilka konversionen kommit till stånd och av om personen vid en återkomst till hemlandet kan antas komma att leva som konvertit. När det handlar om konversion efter det att utlänningen lämnat sitt ursprungsland påkallar trovärdighetsfrågan extra uppmärksamhet.⁴⁹

Migrationsverket fastslår därför i sina riktlinjer utifrån UNHCRs Religion-Based Refugee Claims, att när en konversion och *sur place*-skäl ligger till grund, "uppkommer

⁴⁵ "Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning", 57-58, UNHCR, åtkomst 2017-09-25, <http://www.asylumlawdatabase.eu/sites/www.asylumlawdatabase.eu/files/aldfiles/UNHCR%20Handbook%20S V.pdf>.

⁴⁶ "Guidelines on International Protection: Religion-Based Refugee Claims", 2004, UNHCR, Åtkomst 2017-09-25, <http://www.unhcr.org/publications/legal/40d8427a4/guidelines-international-protection-6-religion-based-refugee-claims-under.html>.

⁴⁷ "UNHCR Handbok flyktingars rättsliga ställning", 27.

⁴⁸ "UNHCR Guidelines religion-based refugee claims".

⁴⁹ Migrationsverket, "Rättsligt ställningstagande angående religion som asylskäl inklusive konvertering", (RCI 26/2012, 2012), 2.

trovärdighetsfrågor och en djupgående utredning av omständigheterna och genuiniteten av konversionen måste göras”.⁵⁰ De skriver vidare:

En sådan utredning bör inkludera karaktären av tron, kopplingen mellan tidigare tro och den nu antagna tron, eventuell ovilja mot den tidigare tron, hur den sökande kommit i kontakt med den nya tron, hans erfarenhet av denna religion, hans mentala status och existensen av bevis gällande medlemskap i den nya religionen.⁵¹

2.2.2 Genuin tro och övertygelse

Migrationsverket beskriver följande när det handlar om att pröva genuin tro och övertygelse:

*I vissa länder är det ett allvarligt brott att lämna islam till exempel genom att man konverterar till kristendom. Man måste då i asylprövningen ta ställning till om den sökande är en person som tillhör den gruppen. Prövningen ska handla om den asylsökande har gjort sannolikt att konversionen är äkta, dvs att den grundar sig på en genuin personlig övertygelse.*⁵²

Vid en utbildningsdag om konvertiter i asylprocessen betonar Migrationsverkets representant följande: ”Migrationsverkets syfte är inte att bedöma om personen har genuin tro och övertygelse utan om det finns risk för hot eller förföljelse i hemlandet”.⁵³ Dock har Migrationsverket fått kritik för att intervjuer med asylsökande konvertiter ibland associerats till gammaldags husförhör.⁵⁴ Detta besvarar Migrationsverket med följande ord: ”Migrationsverket ska inte genomföra husförhörslänkande utredningar och vi har inte någon lista med frågor vi använder oss av”.⁵⁵ Frågorna ska av utredaren istället ”anpassas till det enskilda ärendet och det som personen uppger. Det finns varken några standardfrågor eller mallar. Frågorna ska ha relevans utifrån de skäl som åberopas och omständigheterna i ärendet”.⁵⁶

Och det är just på den här punkten som flest röster höjts i hur Migrationsverket handskats med och intervjuat konvertiterna. Det har blivit ett känsligt ämne då det handlar om konvertitens kunskaper om den nya religionen. Tidig sommar 2017 skriver Migrationsverket att på grund av ”omfattande nyanställningar som skett samt de uppgifter som framförts i media, ser Migrationsverket nu över möjligheterna att göra en kvalitetsuppföljning”.⁵⁷ Vid utbildningsdagen om konvertiter i asylprocessen i september 2017 berättar Migrationsverkets

⁵⁰ Migrationsverket, Religion som asylskäl, 4.

⁵¹ Migrationsverket, Religion som asylskäl, 4.

⁵² Migrationsverket, brev till SKR, 2017-06-26.

⁵³ Migrationsverket representant, ”Migrationsverkets riktlinjer för utredning av konvertiter”, (Föreläsning på utbildningsdag om konvertiter i asylprocessen, Allianskyrkan, Jönköping, 2017-09-21).

⁵⁴ SKR, öppet brev till Migrationsverket, 2017-05-24.

⁵⁵ Migrationsverket, brev till SKR, 2017-06-26.

⁵⁶ ”Konvertering som asylskäl”, Migrationsverket, senast uppdaterad 2017-05-17, <http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Fokusomraden/Konvertering-som-asylskal.-html>.

⁵⁷ Migrationsverket, brev till SKR, 2017-06-26.

representant att de kommer göra en kvalitetsuppföljning av konversionsärenden. Verket vill få ett riktigt underlag på hur det går till i utredningarna där personer åberopar kristen tro som grund för sin asylansökan.⁵⁸ ”Efter en sådan kvalitetsuppföljning kan vi ta ställning till om det finns behov av särskilt stöd till verksamheten i dessa frågor, till exempel genom utbildning i religion och tro eller experter med särskild kompetens inom religion.”⁵⁹

Migrationsverket menar att deras uppgift inte är att sitta i förhör med den sökande men hävdar att det är intressant vad konvertiten har för kunskaper om den nya religionen. Här ska handläggaren anpassa frågorna i förhållande till vem det är som intervjuas för asyl. Olika saker spelar roll såsom hur länge personen varit kristen, hur ofta personen gått i kyrkan, om personen är döpt eller inte, om personen har för avsikt att missionera i sitt hemland. Det är också bra om personen kan berätta om likheter och skillnader mellan den tidigare och den nya tron. Därför bör den nya trons budskap diskuteras mellan asylsökande och handläggare.⁶⁰

Verkets uppgift vid dessa ärenden är att få en uppfattning dels om konvertitens tillförlitlighet och trovärdighet och dels om genuiniteten i konvertitens tro och övertygelse. ”Om inga tillförlitlighets- eller trovärdighetsbrister föreligger kan slutsatsen bli den att konversionen skett till följd av genuin övertygelse.”⁶¹ Utifrån myndighetens rättsliga ställningstaganden, nationella och internationella domar samt internationella konventioner kan Migrationsverkets riktlinjer för utredning av konvertiter sammanfattas i följande punkter:⁶²

⁵⁸ Migrationsverkets repr., ”riktlinjer utredning av konvertiter”, 2017.

⁵⁹ Migrationsverket, brev till SKR, 2017-06-26.

⁶⁰ ”Riktlinjer utredning av konvertiter”, 2017.

⁶¹ Migrationsverket, ”Konvertering som asylskäl”.

⁶² ”Riktlinjer utredning konvertiter”, 2017.

Religionsutövning i hemlandet

- Här beaktas till exempel frågor om vilka möjligheter som generellt sett finns att utöva sin religion i hemlandet. Hur sökanden tidigare gett uttryck för sin religiösa övertygelse i hemlandet.

Praktiska erfarenheter av den nya religionen

- Här söker utredaren få svar på hur den asylsökandes religiösa övertygelse och erfarenheter uttryckts i Sverige. Hur den asylsökandes tillbedjan genomförts såsom vid vilka speciella tillfällen och högtider han eller hon deltagit i kyrkan och församlingen. Här vill utredaren även veta vilka riter personen gått igenom utöver till exempel dop och konfirmation.

Förändringen inom personen

- Utredaren vill veta hur den sökande kommit i kontakt med den nya tron och vad som ledde sökanden dit. Förändringen inom personen bör beaktas. Hur personen kommit i kontakt med den nya tron och vad som lett personen dit. Betydelsen av tron i personens vardagsliv, vad som var avgörande och fick personen att ta steget och bekänna sig till en ny tro. Här ställs även frågor om den sökandes trosuppfattning och betydelsen av religionen i den sökandes vardagsliv. Utredaren ska anpassa kunskapsfrågorna efter personens deltagande i riter och högtider, vilken kännedom personen har om detaljerna i sin religion om man planerar att t ex missionera. Sökanden ska ges utrymme att beskriva likheter och skillnader mellan tidigare tro och den nu antagna tron. Sökandes uppfattning om religionernas huvudpersoner och religionernas budskap bör diskuteras. Den asylsökande ska också ges utrymme att berätta om vilka värden religionen ger och eventuell ovilja mot den tidigare tron.

Hur andra uppfattar sökande

- Här vill utredaren ta reda på om den sökande är öppen med sin nya religion och hur det kommer att märkas att personen har en tro vid ett eventuellt återvändande.

Förklaringar till eventuella brister

- Sökande ska ges tillfälle att förklara eventuella tveksamheter och motstridigheter i sin berättelse. Den asylsökande ska också ges utrymme att förklara eventuella brister i kunskaperna om den nya religionen. Har konverteringen skett efter Migrationsverkets beslut ska sökande få tillfälle att förklara varför konverteringen skett sent eller i anslutning till beslut.

2.3 Sammanfattning

Jag har nu redogjort för SKRs och Migrationsverkets olika uppgifter. Jag har visat vad SKR skriver om kristen tro och deras kontakter med Migrationsverket. Jag har även visat hur Migrationsverket ska handskas med asylärenden överlag samt vid ärenden när konversion anges som asylskäl. I studiens tredje kapitel ska jag nu analysera och redovisa intervjuprotokollen, det huvudsakliga materialet i uppsatsen.

Kapitel 3: Analys av dokument

Den här studien handlar om Migrationsverket och asylsökande konvertiter. Efter inledningen i kapitel ett och bakgrunden i kapitel två ska jag nu presentera min analys av studiens huvudsakliga material. Analysen i detta kapitel tillsammans med kapitel två, kommer att ligga till grund för diskussion och slutsatser i uppsatsens fjärde kapitel. Analysen kommer främst göras av de protokoll som Migrationsverket skrivit under intervjuer med konvertiter. Men analys kommer även att göras av överklagan, domar, muntliga kompletterande, brev från advokatfirma samt intyg från präst och pastor.

Jag kommer att analysera dokumenten utifrån två särskilda läsningar, vilka beskrivs i avsnitt 1.4.2 tillvägagångssätt vid analysen. Redovisningen i kapitlet kommer att ske utifrån de två läsningarna. Första delen handlar om Migrationsverkets frågor och den andra om konvertiternas berättelser och svar på myndighetens frågor.

3.1 Migrationsverkets frågor

I detta avsnitt kommer jag att analysera och redovisa de teman som tydligt framkommer vid analysen. Redovisningen sker utifrån tre huvudsakliga innehåll: Frågor om tro och konversion, frågor om kunskap samt Migrationsverkets ifrågasättande och önskan om förtydligande.

3.1.1 Frågor om tron och konversionen

Analysen visar att Migrationsverket ställde frågor som handlade om konvertiternas tro och konversion. Det framkommer tydligt att Migrationsverket sökte svar på hur de asylsökandes tro och liv såg ut innan de konverterade, när och hur konversionen gick till, om det var förenat med risker, vad som skedde inom dem samt hur deras tro i nutid kommer till uttryck i handling och mission.

För att Migrationsverket skulle få en klar bild av hur konversionen gått till önskade de få svar på att konvertiterna hade blivit kristna. Därför ställde de frågor om konvertiterna nu var troende kristna och om de tidigare varit troende muslimer.⁶³ Vidare önskade Migrationsverket också veta hur de hade praktiserat sin tro och om de hade levt ett religiöst familjeliv innan konversionen.⁶⁴ Här ville Migrationsverket också få en bild på vilket sätt tron hade kommit till uttryck som muslimer, om de till exempel hade gått till moskén och firat muslimska seder.⁶⁵

⁶³ Protokoll P1, P2, P6, P7, P8, P9, P11, P12.

⁶⁴ Protokoll P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12.

⁶⁵ Protokoll P1, P3, P6, P7, P12.

Migrationsverket var även angelägna om att få en helhetsbild av när konvertiterna först kom i kontakt med den kristna tron.⁶⁶ De ville också veta vad det var som var övertygande eller gav trygghet om att detta var den rätta vägen för personen.⁶⁷ Vidare ställde de frågor om vad konvertiterna kände till om kristendomen, vad de hade fått för information, vad i den nya religionen som blev mer begripligt och varför intresset hade väckts för den nya religionen.⁶⁸ Migrationsverket var också intresserade av att fråga vad den kristna tron tillförde konvertiten och vad det innebar att vara kristen.⁶⁹

Analysen visar att det också var av intresse för Migrationsverket att veta hur konvertiterna blev kristna och hur konversionen gick till, om det skedde någon rituell handling eller ceremoni samt vilka krav som behövde uppfyllas.⁷⁰ I analysen av protokollen framkommer det att konvertiterna berättade om deras dop som en ceremoni. Migrationsverket ställde i det sammanhanget frågor om när dopet bestämdes, var det skedde, hur det gick till samt, vad de behövde för kunskaper eller förberedelser innan dopet.⁷¹

I analysen av Migrationsverkets frågor framkommer det även om konvertiterna hade övervägt vilka risker en konversion innebar. Migrationsverket ställde frågor om det var förenat med konkreta risker, om de kände till riskerna vid konversionen och hur de vägde och resonerade kring denna risk.⁷² Följande samtal skedde under intervjun med Daanaa och utredaren ställde följande fråga: ”Du sa tidigare, som avfälling från islam riskerar man döden, du kände till detta när du konverterade, hur resonerade du då?” Daanaa svarade: ”Hur menar du, jag valde vägen”.⁷³

Frågor om hur familjen skulle reagera på grund av konversionen och vilken risk det innebar var också viktigt för Migrationsverket att få en bild av. I protokollen framkommer därför frågor vad de riskerade vid ett eventuellt återvändande till hemlandet, om konvertiternas familjer visste om konversionen och om hur familjen skulle reagera om de fick veta.⁷⁴

I analysen framkommer också att det var viktigt för Migrationsverket att få reda på vad som hände inom konvertiterna när de började tro. Vad de kände och hur de beskrev de känslorna. Därför ställdes frågor om vad de hade för tankar och känslor, vad som var

⁶⁶ Protokoll P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P11, P12.

⁶⁷ Protokoll P1, P2, P4, P6, P8.

⁶⁸ Protokoll P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P12.

⁶⁹ Protokoll P7, P8, P12.

⁷⁰ Protokoll P1, P2, P3, P4, P6, P7, P9, P10, P11.

⁷¹ Protokoll P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P11, P12.

⁷² Protokoll P1, P2, P6, P7, P8, P10, P11, P12.

⁷³ Protokoll P4

⁷⁴ Protokoll P1, P2, P3, P4, P6, P7, P10, P12.

övertygande och om vilka överväganden de hade gjort.⁷⁵ Migrationsverket ville också veta vad som fick konvertiterna att känna att detta var vägen de skulle välja och om vad som hände när de började tro. Som Aisha sa: ”Jag accepterade och tog emot Jesus med mitt hjärta”.⁷⁶

Vidare var Migrationsverket intresserade av att fråga konvertiterna hur de kändes att bli förlåtna, vilka drömmar som var viktiga, hur Jesus hade hjälpt till att ge lugn i deras inre och hur kristendomen kunde hjälpa som islam inte kunde.⁷⁷ Kadin fick frågan om hur det kändes för honom när han fick vatten över huvudet vid dopet. Han berättade att Jesus gav honom lugnet och utredaren kommenterade: ”Jag kan se att du blir väldigt lugn när du pratar om det. Kan du förklara vad du känner”.⁷⁸

Vid läsning av protokollen framkommer även att Migrationsverket var intresserade av att veta hur konvertiternas tro kom till uttryck. Hur de i handling levde ut den tro de hade konverterat till. Därför ställdes frågor om kyrklig närvaro, var kyrkan fanns någonstans, vem som var ledare, hur ofta de var där, vad de gjorde i kyrkan, vilka psalmer som sjöngs, vad de pratade om samt hur bönen gick till.⁷⁹

I analysen framkommer det också att Migrationsverket inte alltid förstod vad konvertiterna menade. Följande samtal är hämtat från intervjun med Habiba:

Utredare: Hur kommer det sig att du valt just den kyrkan? Sökande: Jag tror att det är Jesus som drog oss till den kyrkan. U: Hur gjorde han det – på vilket sätt? S: Det är min tro, han visade oss och guidade oss dit. U: Hur kommer det sig att det blev just missionsförsamlingen? S: Det är min tro att det var Jesus som vägledde oss dit. U: Men på vilket sätt vägledde han er dit? S: Jag sa ju själv att jag tror att det var Jesus. U: Men varför var det just missionsförsamlingen som blev din hemkyrka – vad var det praktiskt som Jesus gjorde för att leda dig dit? S: Hans kärlek och vår tro på honom. U: Nu upplever jag åter igen att du inte lyssnar på mina frågor. Jag frågar hur Jesus gjorde för att vägleda er till den församlingen, hur skedde det i praktiken? S: Jag förstår inte, jag har ju svarat.⁸⁰

Många av konvertiterna berättade om hur de hade utövat sin tro i Sverige genom böner, deltagande i mässor, hur ofta de besökt gudstjänster osv. Hur de levde och utövade sin tro vid tiden för intervjun.⁸¹ Migrationsverket ställde vidare frågor utifrån det ämnet, om konvertiterna missionerade eller försökte påverka folk i Sverige på grund av sin tro.⁸²

Sex stycken av konvertiterna konverterade inte i Sverige utan i ursprungsland. På grund av det ställde Migrationsverket frågor om hur de hade utövat sin religion innan de kom till

⁷⁵ Protokoll P1, P6, P8, P12.

⁷⁶ Protokoll P1, P4, P9, P10, P11, P12.

⁷⁷ Protokoll P5, P7, P8, P9.

⁷⁸ Protokoll P11.

⁷⁹ Protokoll P3, P5, P7, P8, P12.

⁸⁰ Protokoll P8.

⁸¹ Protokoll P1, P6, P7, P9, P10, P11, P12.

⁸² Protokoll P1, P4, P7, P11, P12.

Sverige samt om de skulle behöva återvända, hur skulle de då leva som kristna.⁸³ En fråga om detta ämne kunde till exempel låta så här: ”Kan du beskriva hur du utövade din kristna tro i Iran de här tio månaderna?”⁸⁴ Migrationsverket kunde konstatera genom sina frågor att konvertiterna ville missionera och ställde frågor om vilka personer de ville påverka.⁸⁵

Migrationsverkets uppgift är att skapa en uppfattning om eventuellt hotläge för konvertiterna när de ska besluta i asylärendet. För att de skulle få en klar bild av vilka hot konvertiterna skulle utstå i hemlandet ställde de frågor om mission. Hur konvertiterna ville missionera, vilka risker de skulle utsätta sig för genom att sprida sin tro och vem som skulle veta i hemlandet att personen var kristen.⁸⁶ Frågorna kunde lyda på följande sätt: ”Vilka i Iran sprider du din tro till?” ”Vilka risker utsätter du dig för genom att sprida din tro?” ”Hur skulle du fortsätta missionera om du återvände till Iran?” ”När du sprider din tro, gör du det i eget namn?”⁸⁷ ”Om du var tvungen att åka tillbaka till Afghanistan, hur skulle du leva då?” ”Om du återvände, hur skulle de veta att du är kristen?”⁸⁸

3.1.2 Frågor om kunskap

I avsnittet om Migrationsverkets frågor handlar denna andra del om kunskapsfrågor. I analysen av protokollen framkommer teman som visar att Migrationsverket var intresserade av konvertiternas kunskaper om kristendomen. En utredare säger bland annat: ”Du måste anstränga dig nu för att minnas. Du har konverterat till en religion och det är ett stort steg att ta. Du måste visa för mig att du kan något om religionen”.⁸⁹ Det blir därför tydligt vid analysen att Migrationsverket fokuserade mycket på konvertiternas kunskaper och det framkommer två tydliga teman när det handlar om Migrationsverkets kunskapsfrågor. Det första temat handlar om teologisk kunskap och det andra temat handlar om biblisk kunskap.

Migrationsverket ställde frågor som bland annat rörde om det finns olika ceremonier inom kristendomen och om de kunde berätta om vilka olika högtider som firas.⁹⁰ Habiba fick frågan: ”Vilka kristna högtider är viktiga för dig?” Hon svarar: ”Jesus Kristus återuppståndelse. Han vaknar upp från de döda. Hans elever och lärjungar ser att graven var tom”. Utredaren fortsätter då med frågan: ”Skulle du vilja ta mig igenom vad som hände från skärtorsdagen till

⁸³ Protokoll P1, P2, P4, P6, P7, P8, P9, P10.

⁸⁴ Protokoll P10.

⁸⁵ Protokoll P1, P2, P3, P6.

⁸⁶ Protokoll P1, P2, P4, P7, P8.

⁸⁷ Protokoll P2.

⁸⁸ Protokoll P4.

⁸⁹ Protokoll P4.

⁹⁰ Protokoll P1, P2, P4, P7, P8, P11, P12.

påskdagen”? Konvertiten får också frågan om hon kan berätta för utredaren om högtiderna pingst och Kristi himmelfärd.⁹¹

När Daanaa intervjuas uppstår en situation då tolk och utredare inte förstår vad för ord han säger. Daanaa försöker berätta att han firat högtiden pingst med hjälp av det grekiska ordet ”Pentekost”. Följande samtal förekom under intervjun:

Utredare: Vilka kristna högtider känner du till? Sökande: Jesus födelse 25 december. Tolk: Han säger ett ord som jag inte förstår. S: En av högtiderna är pentekast. T: Om han säger datumet så kanske jag förstår. S: Jag förstår inte frågan. U: Vilka högtider, vilka stora dagar finns det inom kristendomen? S: Jesus födelse. Folk kallar det för christmas. U: Mer? S: Pantikos. U: Pantikos är det på ett annat språk? S: Det är persiska. *Ingen förstår riktigt vad han menar.* U: Vilka högtider har du firat? S: Om vad? U: Vilka stora högtider har du firat? S: Pantikos. *Sökande visar tolken på mobilen. Tolken förstår fortfarande inte vilket ord som det skulle kunna vara på svenska. Utredaren tittar på sökandes mobil. Han har tagit fram en sida med både persisk (tror U) och engelsk text. Den engelska texten handlar bl.a. om resurrection. U översätter till svenska – uppståndelsen. Tillsammans med det offentliga biträdet enas de om att det måste handla om Kristi himmelfärd. Efter avslutad utredning inser dock utredaren att de har misstagit sig då Jesus återuppstod från de döda under påsken och inte under Kristi himmelfärd.*⁹²

Vidare framkommer det i protokollen att Migrationsverket ville veta om konvertiterna visste om det fanns olika inriktningar inom kristendomen, vad som var förbjudet, vilka regler och om det var något särskilt viktigt att tänka på eller leva rätt enligt kristendomen.⁹³

En annan fråga som var viktig för Migrationsverket att undersöka hos konvertiterna var frågan om treenigheten.⁹⁴ Habiba får följande fråga av utredaren: ”Vad innebär treenigheten för dig – inte teologiskt utan hur du förhåller dig till det?”⁹⁵ Kadin får också en liknande fråga: ”Vad innebär treenigheten för dig – just relationen till fadern och sonen och den helige ande?”⁹⁶

Migrationsverket önskade också få en bild om konvertiterna kunde berätta om vad det finns för skillnader mellan olika samfund och kristna traditioner. Därför ställdes frågor som vad skillnaden är mellan protestantismen och katolicismen och vad som skiljer en missionsförsamling mot andra kyrkor som pingst och svenska kyrkan.⁹⁷ Faaris fick jämförande frågor som rörde sig om det måste tillhöra en religion att hjälpa varandra och visa kärlek. Eller om en ickereligiös person också kan ha de egenskaperna.⁹⁸

⁹¹ Protokoll P8.

⁹² Protokoll P4.

⁹³ Protokoll P1, P2, P6, P7.

⁹⁴ Protokoll P1, P2, P7, P8, P11.

⁹⁵ Protokoll P8.

⁹⁶ Protokoll P11.

⁹⁷ Protokoll P3, P5, P8, P10.

⁹⁸ Protokoll P6.

Frågor om psalmer förekom också visar analysen. E´temaad fick frågan om han kunde någon psalm.⁹⁹ Under intervjun med Cabul förekom följande samtal angående psalmer:

U: Vad brukade ni göra där i kyrkan? S: Vi bad tillsammans, vi sjöng en del psalmer tillsammans, det skedde att en person predikade också och i slutet så fick vi skänka en slant om man ville det. U: Vilka psalmer sjöng ni? S: Ska jag sjunga nu? U: Du kan säga vad de heter. S: Namnet kan jag inte men vissa delar kan jag. Exakta citat minns jag inte. U: För mig låter det jättekonstigt om du inte kan uppge några psalmer trots att du har gått i kyrkan i ungefär tre månader. Det är något som har fått dig att övertygas att bli kristen. Det här är en händelse som förändrar ditt liv radikalt. För mig är det konstigt att du inte kan uppge några psalmer.¹⁰⁰

Olika frågor om konvertiternas syn och förståelse av Jesus förekom också. ”Kan du förklara skillnaden mellan kristendomens och islams syn på Jesus samt vad som menas med att Jesus dog för att sona våra synder?”¹⁰¹ ”Vad är mest inspirerande i Jesu liv och vad kan man lära sig av honom. Kan du berätta vad han gjorde och så?”¹⁰² ”Varför tror du att Jesus är så viktig för kristendomen?”¹⁰³ Det kom också fram i intervjun med Cabul att han inte tilläts beskriva hur han tänkte angående Jesu gudomlighet: ”Diskuterade ni i kyrkan om Jesus är en människa eller om Jesus är en Gud, eller båda delarna, du får svara ja eller nej?”¹⁰⁴ Efter att utredaren ställt frågan avbröt konvertitens offentliga biträde och ifrågasatte intervjufrågorna, med hänvisning till att sökande bara fick svara ja eller nej.

I Migrationsverkets beslut om asyl angående Cabul står det: ”I samtal har sök uppvisat vissa kunskaper om kristendomen. . . Migrationsverket bedömer inte kunskaper utan om kristna tron utgör en betydande del av din identitet”.¹⁰⁵ Advokaten till Cabul skriver med anledning av detta: ”Det ställdes inga frågor om nåd eller kärleksbudet, frid eller fredstemat. Trosfrågorna har av utredaren och beslutsfattaren främst fått tyngd på den intellektuella nivån”.¹⁰⁶ Vid analysen framkommer också att Cabul fick just kunskapsfrågor, och inte frågor om hans kristna identitet.

I analysen finner jag också ett tema som handlar om bibelfrågor. Det var också angeläget för Migrationsverket att få reda på om konvertiterna kunde förstå betydelse av bibeltexter. Därför ställdes frågan om vilket språk de hade bibeln på,¹⁰⁷ och om det fanns någon eller några andra heliga skrifter i kristendomen.¹⁰⁸ Vidare var det viktigt att Migrationsverket fick en bild

⁹⁹ Protokoll P5.

¹⁰⁰ Protokoll P3.

¹⁰¹ Protokoll P5.

¹⁰² Protokoll P6.

¹⁰³ Protokoll P12.

¹⁰⁴ Protokoll P3.

¹⁰⁵ Beslut Migrationsverket P3.

¹⁰⁶ Överklagan advokat P3.

¹⁰⁷ Protokoll P1, P2, P5, P7, P8.

¹⁰⁸ Protokoll P1, P7.

av hur de fick en Bibel, om konvertiten kunde något bibelcitat eller vad som var favoritbibelord.¹⁰⁹ Till exempel kunde frågorna om bibelkunskap låta så här: ”Utredare: Hur har du levt som kristen sen du blev kristen? Sökande: I Matteusevangeliet 28:18-19. U: Vad betecknar sifforna? S: Vad menar du? Biträde: Vers eller kapitel? S: Kapitel 28 vers 18-19”.¹¹⁰

Analysen visar att Migrationsverket också ville få en djupare bild om konvertiterna kunde återberätta innebörden av bibelord, vad vissa bibelord betyder och vad de är mest intresserade av i Bibeln.¹¹¹ De ville också att konvertiterna skulle ge exempel på evangelier, viktiga gestalter i Bibeln och uppges namn på personer som skrivit i Bibeln.¹¹²

I två protokoll ställde Migrationsverket frågor om bönen Vår Fader under intervjuerna. Gadi fick frågorna: ”U: Kan du berätta lite vad det står? S: Min pappa är i himlen, ditt namn är heligt... U: Är det Var Fader du läser? S: Ja. U: Och vilken del i Bibeln är det? S: Det är delen som Jesus lär sina lärjungar. U: Har den något nummer?”¹¹³ I intervjun med Daanaa förekommer också samtal om bön:

U: Brukar du be? S: Ja jag ber. U: Vad ber du? S: En enkel bön för kristendom och för Jesus. U: Ber du någon speciell bön? S: Den vardagliga bönen. U: Den vanliga kristna bönen, vet du vad den heter? S: Vanlig? Tolk: Den normala, den vanliga. Ombud: Vilken bön ber du? S: Bönen som Jesus har lärt sina elever. U: Kan du första meningarna i bönen? S: ... För mig är det lite svårt. Jag brukar glömma saker, jag har läst jättemycket om det här. Men min hjärna är inte så bra med minnet. U: Du måste anstränga dig nu för att minnas. Du har konverterat till en religion och det är ett stort steg att ta. Du måste visa för mig att du kan något om religionen.¹¹⁴

Migrationsverket ställde även frågor om skillnaden mellan Bibeln och Koranen. Det var frågor som bland annat rörde om hur Gud beskrivs på olika sätt.¹¹⁵ Men det rörde sig också om teman som till exempel död, mission, kärleksbudskap och vad konvertiten menade när han ansåg att Bibeln är förnuftigare och bättre.¹¹⁶ Det ställdes också frågor om lärjungarnas roll:

U: Vilka andra personer finns inom kristendomen om man antar att Jesus är en person? S: Jesus hade tolv lärjungar. U: De här lärningarna, vad hade de för roll? S: De levde med Jesus och vittnade. U: Kan du namnet på några av lärningarna? S: Petrus, Andreas, Jakob, Tomas, Juda ... U: Den här Judas har man hört lite om, kan du något om honom? S: För 30 stycken silvermynt, Jesus blev gripen...¹¹⁷

¹⁰⁹ Protokoll P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P11, P12.

¹¹⁰ Protokoll P6.

¹¹¹ Protokoll P2, P4, P5, P6, P7, P10.

¹¹² Protokoll P1, P2, P6, P7.

¹¹³ Protokoll P7.

¹¹⁴ Protokoll P4.

¹¹⁵ Protokoll P6.

¹¹⁶ Protokoll P10.

¹¹⁷ Protokoll P6.

Migrationsverket frågade också vad Jesus föräldrar hette, var han föddes samt om det finns skillnader mellan Gamla och Nya Testamentet.¹¹⁸

3.1.3 Oförståelse, ifrågasättande och önskan om förtydligande

När jag analyserar protokollen utifrån vilka frågor Migrationsverket ställde, finner jag ett tema jag redovisar som ifrågasättande och önskan om förtydligande. Som jag skrev i studiens inledning i kapitel ett så har kritik riktats mot Migrationsverket angående asylärenden där konversion åberopats. Migrationsverket bekräftar också den här kritiken när det handlar om kunskapsfrågor. Följande avsnitt kommer därför att handla om temat där analysen visar att Migrationsverket ifrågasatte, agerade misstänksamt eller bad om förtydligande under intervjuerna.

Under intervjun med Aisha ställde utredaren frågor som grundade sig i oförståelse när det gällde asylsökandes konversion. Aisha konverterade i Iran och döptes i Sverige eftersom det var förenat med dödsstraff att döpa sig, vilket hon förklarat tidigare under intervjun. Hon har också berättat att hon var tvungen att leva som gömd på grund av att hon blivit kristen, just för dödshot mot konvertiter. Hon förklarade också att hon skulle missionera på grund av sin kristna övertygelse trots riskerna om dödshot.

Utredaren ställde i mitten av intervjun följande fråga: ”Du levde som gömd kristen innan du åkte, vad har ändrats som gör att du inte skulle leva som gömd kristen om du återvänder?”¹¹⁹ Vidare fortsatte utredaren med att ställa följande frågor:

U: Hur kommer det sig att det var månad x du tog in Jesus i ditt hjärta? S: Efter att jag började besöka hemkyrkan hände detta. U: Var det något du tvivlade på innan du konverterade? S: ... Efter att jag själv letat efter det förstod jag och jag accepterade. U: Innan månad x hade du inte Jesus i ditt hjärta, efter månad x hade du det, vad var det som gjorde att du valde att ta honom i ditt hjärta då? S: Efter att vi bekantat oss med kristendomen så skedde det inombords. U: Vad skedde inombords? S: Svårt att beskriva vad som hänt med hjärtat, en förändring inombords.¹²⁰

Vid intervjun med Labib visade utredaren på oförståelse vid tillfället när hon ställde följande fråga till honom: ”Eftersom du var muslim då, kändes det på något sätt obekvämt att ta emot den heliga anden”.¹²¹ Konvertiten hade tidigare förklarat att han var muslim av tradition för att hans familj var muslimer samt att han hade ett muslimskt namn.

Vid en intervju avbröt Cabul's offentliga biträde utredaren två gånger. Biträdet ifrågasatte utredarens frågor och på vilket sätt frågorna ställdes. Exempel på frågor som Cabul fick svara

¹¹⁸ Protokoll P4, P5, P11.

¹¹⁹ Protokoll P1.

¹²⁰ Protokoll P1.

¹²¹ Protokoll P12.

på var: ”Varför väcktes intresse för religionen, du var ju inte religiös tidigare?” ”Du berättar att islam är våldsam, men du har själv inte varit så insatt i religionen, har jag förstått fel? Du själv är inte insatt i religionen, på vilket sätt är islam våldsam?” ”Hade det varit ett rimligare alternativ för dig att kolla upp vad islam betyder och hur du tolkar det själv först?” ”Borde man inte ta reda på vad islam är för något innan man lämnar det?” ”Då förstår jag inte varför du konverterar, varför man skulle gå från islam till kristendomen?” ”Konstigt efter tre månader inte kunna uppge psalmer efter en händelse som radikalt förändrat ditt liv?”¹²²

Vid analys av intervjun med Cabul framkommer även att utredaren la in egna värderingar och tolkade sökande själv. Samtalet handlade då om kvinnosynen i Bibeln och Koranen.

Utredare: Kvinnosynen i Bibeln är den bättre än den i Koranen? S: Självklart, det skiljer sig mycket. Ett exempel är att när en hora, en prostituerad, tagit sig till Jesus för att Jesus ska döma henne, enligt Sharia skulle hon ha stenats till döds. Men Jesus säger att den första personen som aldrig har syndat får kasta första stenen. Alla hade gått för att alla hade syndat. Men i islam, om du vill kan jag förklara för dig. U: Vad säger Paulus i Bibeln om kvinnan? S: Jag minns inte. U: Exempelvis att hon ska tiga i församlingen, vad tänker du om det? S: För mig själv så är kvinnor lika som män. U: Du berättar, kvinnor är lika män, i Bibeln sägs det något annat. Du berättar att kvinnor inte har samma rättigheter i Koranen. Varför har du dessa två olika tolkningsmetoder? Du tolkar Koranen bokstavligen men så gör du inte med Bibeln. S: Jag har själv inte uttryckt mig om Koranen. Det var du själv som hänvisade till Koranen. Jag har tidigare berättat om att enligt Koranen och mitt samhälle så har kvinnorna mindre värde jämfört med männen. U: Då förstår jag inte varför du konverterar. Om du säger att det är samhället som är problemet och inte religionen. S: Jag pratar om ett muslimskt land, där islam råder, jag har växt upp med islam. U: Jag vill veta vad du tänker om detta. Det här är faktiskt det Nya Testamentet som säger exempelvis att kvinnan ska tiga i församlingen, kvinna är en avbild av mannen och att hon ska bära slöja. Detta är mycket kvinnofientligt. Vad tänker du om detta? S: Varför syftar du inte på den där kvinnan som kommer och tvättar Jesus fötter med den jättedyra parfymen. U: Du väljer alltså att ta till dig de delar som du tycker är bra med kristendomen?¹²³

Utredaren ställde också frågor om hur Cabul tolkade specifika bibelverser:

U: Har ni diskuterat svärdverserna i Bibeln? S: Nej jag hörde inte något om detta. När du nämner de här svärdverserna. Det kanske vi har pratat om. U: Jag pratar om Matteus 10:34. S: Kan du berätta mer om den? U: Det är det jag vill veta från dig. S: Jag är konvertit och har begränsad kunskap om kristendomen. U: Läser du själv Bibeln idag? S: Ja det gör jag. U: Jag förstår det som att du inte har läst Matteus 10:34. S: Det kanske är så att jag har läst den, men jag kan inte exakt nämna en viss vers eller kapitel. U: Jag tolkar det som att du inte har läst den.¹²⁴

Advokaten skriver i överklagan angående ovanstående intervju: ”Utredaren verkade dessutom provocerad av att Sökanden ansåg att kristendomen var en bättre och fredligare religion än islam”.¹²⁵

¹²² Protokoll P3.

¹²³ Protokoll P3.

¹²⁴ Protokoll P3.

¹²⁵ Överklagan advokat P3.

I Migrationsverkets avvisande beslut skriver de att ”deltagande i kyrkans aktiviteter inte kan användas för att påvisa genuin kristen tro, eftersom det är möjligt att delta i församlingens aktiviteter även utan detta”. Samt att ”trots viss kunskap bedöms det inte att du gjort sannolikt att du i dagsläget har en genuin kristen tro”.¹²⁶

Migrationsverket ställde även frågor som handlade om konvertiternas relation och tankar om sin tidigare religion: ”Innan kontakt med kristendomen trodde du på Gud men inte någon religion. Vad är skillnaden med att tro på Gud men ingen religion?”¹²⁷ ”Hade du inte haft en relation till Gud när du var muslim?” ”Vad berodde det på att du inte hittade relationen inom islam, du säger den inte finns inom islam, hur menar du?” ”Hade du övervägt andra religioner förutom kristendomen?”¹²⁸ ”Vad tycker du om islam och hur skiljer sig dina känslor för islam och kristendomen?”¹²⁹ Vid analysen framkommer det att konvertiterna tydligt valde att bli kristna, trots tidigare kunskap om islam och trots riskerna med konversionen, vilket jag skriver mer om längre fram i kapitlet.

Baba berättade om sina känslor, varför han blev kristen. Han sa att det var en bra känsla, att han hade fått ta emot kärlek och förlåtelse. Utredare ställde frågan: ”Förklara mer än att det var en bra känsla och kärlek/förlåtelse som fick dig att bli kristen?”¹³⁰ Jaalib förklarade att han började utforska kristendomen och accepterade Jesus i sitt hjärta. Han läste Bibeln och han insåg att Bibeln var mer förnuftig och mer acceptabel och logisk när han jämförde med islam och Koranen. Han redogör för sina tankar om vilka skillnader han ser mellan kristendomen och islam. Utredaren ställer då frågan: ”Jag förstår fortfarande inte vad i kristendomen det var specifikt som tilltalade dig. Varför blev du inte tilltalad av sufism eller någon annan del av islam?”¹³¹

3.1.4 Sammanfattning

Analysen om Migrationsverkets frågor visar att frågor om konvertiternas nya tro och konversion förekom men huvudsakligen uppehöll sig Migrationsverket runt frågor som handlade om konvertiternas kunskaper om bibeln, teologi, kristna högtider, böner, psalmer etc. Analysen visar också att Migrationsverket under intervjuerna ifrågasatte konvertiternas berättelser samt att de gav uttryck för okunskap om religion och hur religiöst liv fungerar.

¹²⁶ Beslut Migrationsverket P3.

¹²⁷ Protokoll P3.

¹²⁸ Protokoll P6.

¹²⁹ Protokoll P1, P2, P4.

¹³⁰ Protokoll P2.

¹³¹ Protokoll P10.

3.2 Konvertiternas berättelser och svar

I denna andra del av analysen handlar det om konvertiternas berättelser och deras svar på frågorna som myndigheten ställde. Det är viktigt för studiens syfte och frågeställningar att också konvertiternas röster kommer fram. Redovisning av analysen sker i detta avsnitt ske utifrån två huvudteman; inre övertygelser och yttre markörer.

3.2.1 Inre övertygelser

Analysen visar att konvertiterna gav uttryck för olika slags känslor de upplevde i samband med konversionen vilket jag redovisar först. Sedan redovisar jag i detta avsnitt om konvertiternas övertygelse trots de risker som konversionen innebar.

Något som tydligt framkommer i analysen av intervjuerna är att konvertiterna berättade om att deras konversion gav dem lugn och ro. Känslan beskrevs bland annat som att det: ”skedde succesivt, inte snabbt, när jag tillbringade tid med de kristna kände jag mig lugn och bra”.¹³² Baba berättade: ”Känslan jag upplevde första gången och första besöket i hemkyrkan gav lugn och ro och kärlek”. Baba förklarar också att han blev bättre på att handskas med saker inom sig: ”Sinnesron som jag fick uppleva och lugnet när prästen bad påverkade mig jättemycket. En bra känsla. Vissa grejer jag inte kunde hantera innan blev bättre”.¹³³

Daanaa klargjorde att kyrkan hjälpt honom att må bra igen och att det var viktigt att må bra för honom. ”Men jag tänkte så här, det som ger mig lugn det väger mer än allt annat och det var bättre för mig. Allt jag hade gått igenom, den svåra situationen störde mig och här fick jag lugnet. Att jag fått lugnet just nu är mer värt för mig.”¹³⁴

Faaris förklarade också han att han tidigare hade en svår situation. Han hade börjat med alkohol och blev lätt aggressiv. Han var i kyrkan första gången, fick en bibel, läste. Han berättade: ”Jag fick en lugn känsla i mitt liv. Nu var allt annat borta från mitt liv, jag blev väldigt lugn. Jag var i kyrkan och öppnade vägen för Jesus. Jag blev lugn när jag kom in i kyrkan”.¹³⁵

Habiba berättade om resan de gjort i lastbil till Sverige från Grekland. De hade gömt sig i bagaget och hon hade en första dröm: ”Jag såg en man med vita kläder och det var han som smekte på mitt huvud och han sa – nu är du räddad, du behöver inte vara orolig längre”.¹³⁶ Hon berättar vidare att hon drömde om Jesus flera gånger. När de kom fram till boendet i Sverige drömde hon igen, hon var ensam och ledsen. Hon förklarar att i drömmen var det en människa

¹³² Protokoll P1.

¹³³ Protokoll P2.

¹³⁴ Protokoll P4.

¹³⁵ Protokoll P6.

¹³⁶ Protokoll P8.

i vita kläder, han strålade och sa att hon inte behövde vara orolig, att hon inte var ensam längre. ”Jag får lugn och ro och tillfredsställelse i hjärtat och kroppen, det är en gåva som Jesus ger oss. Han ger lugn och ro i hjärtat, det är något speciellt med det.”¹³⁷

”När jag läser Bibeln får jag lugn i hjärtat, Jesus själv ger mig det”, berättade Kadin.¹³⁸ Han förklarade vidare att han ville att tron skulle ge honom givmildhet, kärlek och sanningen. Utredaren förklarade att hon såg att Kadin blev väldigt lugn när han pratade och förklarade vad han kände: ”Den här känslan kommer direkt ur hjärtat, kärleken från Jesus, som han har satt i våra hjärtan. Det är det största miraklet jag kan berätta om. Han har ändrat våra hjärtan, vi är inte samma människor som förut”.¹³⁹

När konvertiterna skulle berätta hur de kände och upplevde sin konversion använde de berättelser om sitt hjärta. Aisha berättade: ”Jag accepterade och tog emot Jesus med mitt hjärta. Jag blev förlåten för mina synder”.¹⁴⁰ Hon beskrev hur det hade skett någonting inom henne, med hennes hjärta, men som samtidigt var svårt att beskriva. ”Det skedde inombords. Tycker bara att jag sitter här och lever är ett mirakel, en förändring inombords, kärleken är viktigast.”¹⁴¹

De berättade också i intervjuerna om att de trodde och accepterade Jesus i sitt hjärta.¹⁴² Daanaa berättade om sina känslor och upplevelser av konversionen: ”Jag kände allt det här från mitt hjärta. I mitt hjärta finns massor som jag har lärt mig, att tycka om och hjälpa andra. Dagen när jag döptes, det var då mitt hjärta blev rent från alla mina synder. Jag föddes på nytt”.¹⁴³

Gadi förklarade att han älskar Gud från hela sitt hjärta. Han berättade också att han älskar sin granne precis som sig själv och att han känner sig befriad. ”Jag mår jättebra, jag känner den här friheten. Det väger inte på mina axlar. Jag går på samma väg som Gud vill att jag ska gå.”¹⁴⁴ Habiba gav också uttryck för liknande känslor och tankar: ”Jag måste säga att jag accepterat detta, jag har gjort det av hela mitt hjärta, innerst inne. Det är inget ytligt, det har renat mitt inre”.¹⁴⁵

Två av konvertiterna berättade att det förändrade deras liv när de konverterade. ”När jag pratar med Jesus får jag kontakt med honom direkt och vad jag har i mitt hjärta. Jag kände att

¹³⁷ p8.

¹³⁸ Protokoll P11.

¹³⁹ P11.

¹⁴⁰ Protokoll P1.

¹⁴¹ p1.

¹⁴² Protokoll P2, P4, P8, P10.

¹⁴³ p4.

¹⁴⁴ Protokoll P7

¹⁴⁵ Protokoll P8.

jag förändrade min livsföring och kom rätt, det är kärlek.”¹⁴⁶ Ibrahim berättade om hur han tog sig ur narkotikaberoendet genom konversionen:

Sökande: Det gick tre veckor, jag mådde inte bra, jag mådde dåligt, men jag hade på nåt sätt ett lugn i hjärtat. När jag hade svårt hjälpte Jesus mig, jag kunde sluta med knarket. När jag ville knarka var det någonting inne i kroppen som hindrade mig att göra det, som om någon kramade mig och släppte inte taget, känslan och närheten av Jesus, att han var nära mig. Efter två dagar kände jag på mig att något inne i mitt hjärta hände. Utredare: Vad var det som hjälpte dig i kristendomen, jag förstår fortfarande inte. S: Den här tron, jag trodde på dem som bad för mig och jag trodde på Jesus. Jag trodde att Jesus kommer hjälpa. När jag valde Jesus tog jag mig ur narkotikaberoendet.¹⁴⁷

När konvertiterna berättade om konversionen var också kärleken central i berättelserna. ”Det är kärleken, frihet att göra vad man vill. Något sådant fanns inte i den andra religionen. Jag har fått kärleken från Gud i mig och mitt tankesätt har ändrats.”¹⁴⁸

Faaris sa under intervjun: ”Allt jag letade efter: kärlek, ro, att hjälpa varandra, likvärdighet, broderskap. Allt detta hittade jag inom kristendomen, nu kunde jag glömma allt ont som hade hänt mig. Jag hittade kärleken här, den kärleken fick jag från Jesus”.¹⁴⁹ Han berättade också att han kan ge kärlek till andra som han inte kunde tidigare. Han berättade om att han blev förnedrad många gånger i Iran. Han ville glömma händelserna och orden. När de bad för honom i kyrkan blev han lugn och berättade: ”När man får den kärleken kan man ge den vidare”.¹⁵⁰

Habiba berättade att hon lämnade islam när hon läste Bibeln och hennes kärlek för Jesus växte. Hon berättade också att hon kan ge kärleken vidare: ”Vi bytte väg till en ny värld med Jesus Kristus. Efter att jag blivit kristen så kan jag ge mer kärlek till mina barn och min man. Jag tänker mindre på mig själv”.¹⁵¹

Kadin berättade om en god känsla: ”Jag började lära känna Gud och Jesus närvaro. Det var en god känsla och den fortsatte”.¹⁵² Han förklarade att han ändrade sin tro på grund av kärleken i sin helhet, att det kommer inifrån. På biträdets fråga vad den avgörande omständigheten var att han kände så, svarade han: ”Jesus Kristus kärlek, hans uppoffrande för mig”.¹⁵³

¹⁴⁶ p8.

¹⁴⁷ Protokoll P9.

¹⁴⁸ Protokoll P4.

¹⁴⁹ Protokoll P6.

¹⁵⁰ p6.

¹⁵¹ Protokoll P8.

¹⁵² Protokoll P11.

¹⁵³ P11.

Ett centralt uttryck som framkommer i analysen är att de också gav uttryck för glädjen efter konversionen. Daanaa beskrev sina känslor: ”Det som jag har just nu är jag jätteglad för. Jag är glad att jag har Jesus. Jag har hittat min Gud och det är min glädje. Det är med glädje som jag vaknar varje morgon”.¹⁵⁴ Gadi berättade att hans beteende och humör hade ändrats: ”Det har ändrat på mig jättemycket, min barmhärtighet har blivit större. Jag är jätte, jätteglad att jag går Guds vägar nu. Jag kände mig bekväm och befriad”.¹⁵⁵

Habiba berättade att hon accepterade Jesus och valde hans väg, därför var hon redo att döpas. Hon förklarade känslorna från dopdagen på följande sätt: ”Det var en jättefin dag, jag kände att jag föddes på nytt. Jag var jätteglad, fick lugn och ro i hjärtat. Det kändes så bra, det är svårt att beskriva de känslorna. Jag kände att jag valt rätt väg och kommit på rätt spår”.¹⁵⁶ Även Ibrahim berättade om sin dopdag och känslorna vid tillfället: ”Under dopet frågade han hur jag kände mig nu och jag sa som ett nyfött barn. När jag låg i vattnet hade jag känslan, jag kom upp och kände mig som nyfödd, som renad. I början kunde jag inte beskriva mina känslor”.¹⁵⁷ Innan konversionen hade Ibrahim inte mått bra berättade han. Men när han beskrev känslan av glädje i och med konversionen, sa han: ”Jag började bli frisk, åt mat och tackade Jesus att han hjälpte mig, blev glad och stark. Det var en särskild känsla, en känsla att jag ska flyga nu. Det är svårt att beskriva. Jag kan inte säga med mina egna ord hur jag känner den här känslan”.¹⁵⁸

Kadin berättade också om hur han kände det när han blev döpt: ”Det var en mycket bra känsla, jag var lugn och mycket glad. Det var som att jag var i himlen. Den dagen glömmet jag aldrig, min dopdag. Det var den dag jag fick livet tillbaka”.¹⁵⁹

3.2.2 Övertygelse trots risker

Konvertiterna pratade vid intervjuerna om att de var medvetna om risker som konversionen innebar, oavsett om de konverterat i ursprungsland eller i Sverige. De var också medvetna om vilka risker det skulle innebära att behöva lämna Sverige på grund av nekad asyl. Deras känslor i med konversionen, som de berättat om, återkommer också i deras berättelser om vilka risker konversionen innebar. I detta avsnitt av analysen redovisar jag utifrån konvertiternas medvetenhet om riskerna och att konversionen skedde av eget val.

¹⁵⁴ Protokoll P4.

¹⁵⁵ Protokoll P7.

¹⁵⁶ Protokoll P8.

¹⁵⁷ Protokoll P9.

¹⁵⁸ p9.

¹⁵⁹ Protokoll P11.

Konvertiternas berättelser vittnade om att de var införstådda med vilka risker det innebar att bli kristen. Aisha kommer från Iran, hon berättade: ”Jag riskerar döden i hemlandet för att jag blivit kristen. Någon som lämnar islam är en avfälling och kättare, straffet är avrättning och jag var medveten om det men jag kände mig så nära Gud. Jag började tro med mitt hjärta”.¹⁶⁰

Daanaa kommer från Afghanistan. Han förklarade att alla hans vänner hade fått veta genom Facebook att han var kristen. Han hade lagt upp en video där. Han berättade att hans landsmän sa väldigt fula saker, att de förolämpade och svor åt honom. En gång blev han attackerad i Sverige men de människor som var med honom då tillät det inte. Han uttryckte: ”Om jag återvänder tillbaka till mitt land så kommer de att döda mig direkt. Jag tänker inte ens på det, att jag ska återvända till ett sådant land”. Han säger också att han inte tror hans familj bryr sig om honom längre: ”När någons barn gör så kastar de ut honom från sin familj. Om de vet det här så är det en stor fläck för familjen”.¹⁶¹

Utredaren ställde följande fråga till E´temaad under intervjun: ”Kan man leva som kristen konvertit i Iran eller Afghanistan?” Konvertiten ger följande svar tillbaka: ”Muslimer dödar muslimer där, hur kan en konvertit leva där”?¹⁶² Han förklarade vidare att om man inte gick till moskén eller bad så räknades man som kättare. Han sa även att Sunni dödar Shia eller tvärtom och hur ska de då respektera någon annan religion? Han fick frågan: ”De vet inte att du är döpt, men vet de att du är kristen nu”? Han svarade: ”De märker det. Om man inte gör som de säger så märker de det och du blir straffad”.¹⁶³ Han förklarade även att när han kom hit till Sverige så berättade han om kristendomen. Då hade hans familj sagt till honom att åka tillbaka för han kanske kunde bli kristen.

Många av konvertiterna berättade att om man lämnar islam räknas man som avfälling. De förklarade att enligt Koranen och lagarna straffas den människan med döden.¹⁶⁴ Faaris berättade att människor för två veckor sedan bränt ett kors framför ett universitet i Afghanistan och sagt att den som är kristen ska dö. Han berättade att han inte kan gömma sin tro och förneka den inför folk. Men när han gör det blir han dödad förklarade han. Han berättade också att om han skulle åka tillbaka skulle han sprida sin tro vidare och berätta om vad Jesus gjort i hans liv. Han fick frågor om riskerna och svarade följande:

Jesus sa att det inte var ni som valde mig utan jag som valde er. Det var Guds plan att visa sig på det viset. Jag öppnade mitt hjärta till Gud. Jag är väldigt tacksam för det, det var Gud som planerade detta. Jag kan absolut inte som kristen bo och leva i Afghanistan. Som jag sagt innan

¹⁶⁰ Protokoll P1.

¹⁶¹ Protokoll P4.

¹⁶² Protokoll P5.

¹⁶³ P5.

¹⁶⁴ Protokoll P1, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12.

var allt Guds planer och han valde mig, inte jag som valde Jesus. Under alla omständigheter försöker jag leva som Jesus vill.¹⁶⁵

Gadi förklarade att hans liv skulle vara i fara om han gick till kyrka i Afghanistan. Han sa att om man är kristen och konverterat kommer de att mörda dig och berättade att han inte har någon trygghet där. ”Jag har inte trygghet i en enda sekund där. Jag led när jag utövade min tro, rädslan var med mig hela tiden. Om de skulle komma på mig skulle de döda mig.”¹⁶⁶

Habiba fick svara på frågan av Migrationsverket hur hon tänkte eftersom hon konverterade efter negativt besked om asyl: ”Vi kan inte leva där, om de får reda på att vi blivit kristna, det är farligt att återvända och de kan döda oss. Vi tänkte inte på något besked från Migrationsverket. Vi sökte rätta vägen och rädslan lämnade vi till Jesus. Jesus väg ska man inte dölja”.¹⁶⁷ Även Jaalib gav uttryck för liknande resonemang angående riskerna med sin konversion. Han förklarade att han ändrade övertygelse och kunde därför inte åka hem eftersom hans far visste. Utredaren frågade hur han tänkte om riskerna. Han svarade: ”Farorna var inte det viktiga utan sanningen. För den som har omvänt sig är domen döden”.¹⁶⁸ Kadin berättade också om dödshot och att han kunde bli halshuggen i sitt land enligt islamska lagar. Utredaren frågade vem det är som praktiskt kommer ta upp frågan om bestraffning. Han sa att det är ”både regering och vanligt folk, den som hinner först”.¹⁶⁹

Som jag visat i avsnittet ovan var konvertiterna medvetna om riskerna, men de gav även uttryck för att det var deras eget val att konvertera. Aisha sa att hon valde vägen trots risken, för hon fick sinnesro och kärlek.¹⁷⁰

E'temaad förklarade också att det var hans eget val oavsett vilka risker det innebar: ”Att konvertera var mitt eget val. För min familj var det viktigt att jag är och förblir en muslim och inte blir kristen. Fortfarande vet de inte om att jag har konverterat. Det vet inte om att jag är kristen”.¹⁷¹ Faaris berättade att han är från hazarfolket. Han berättade också att han och alla kan se vad man gör mot hazarfolket hela tiden. Tidigare under intervjun hade han berättat om att det innebär risk för döden om han återvänder till Afghanistan. Nu sa han att det viktigaste av allt är att han ”nu är kristen och lämnat islam bakom sig”. Han berättade också att föräldrarna skulle ha jättesvårt att förstå och inte acceptera honom i familjen längre. Men han berättade

¹⁶⁵ Protokoll P6.

¹⁶⁶ Protokoll P7.

¹⁶⁷ Protokoll P8.

¹⁶⁸ Protokoll P10.

¹⁶⁹ Protokoll P11.

¹⁷⁰ Protokoll P1.

¹⁷¹ Protokoll P5.

vidare: ”Just nu inom kristendomen har jag en stor familj, jag är inte ensam. Jag har många systrar och bröder i hela världen”.¹⁷²

Gadi berättade att han tänkte på riskerna innan han konverterade. Han förklarade att det inte var någon som tvingade honom utan han blev själv intresserad. Han sa att han var ute efter sanningen. Vidare förklarade han att det är jättefarligt för honom att bo i Afghanistan. Han konstaterade ändå: ”Men jag måste fortsätta vara kristen, jag kan inte leva där för fortsätter jag visa mig som kristen kommer de att mörda mig”.¹⁷³ Habiba berättade också att ingen tvingade henne utan förklarade att det var hennes eget val: ”Jag valde kristendomen – man har rätt att bestämma – även jag har rätt att fatta beslut. Alla människor har rätt att välja sin väg – jag valde Jesus Kristus”.¹⁷⁴

Cabul konverterade också av eget val vilket hans advokat förklarar i en överklagan till beslut från Migrationsverket. I advokatens text beskriver hon hur konvertiten både förstått och upplevt sin konversion. Hon förklarar också att konvertiten är döpt och deltagit i kyrkans aktiviteter på olika sätt. Och trots att han blivit trakasserad i Sverige och riskerar döden i Iran har han hållit fast vid tron förklarar advokaten:

Han har grundläggande förståelse och upplevelse för kristendomen och dess innebörd och skillnader gentemot islam. Han har genomgått underv. i den kristna läran innan dopet, deltagit i samtal om hans tro, reflektioner om etik, bön och gott liv. Medverkat vid Gjöter, tagit nattvarden, berättat om sin tro, omvändelse, livet som flykting och första steg som kristen. Han förstår basala kristna värden som förlåtelse, befrielse, upprättelse och gemenskap. Han har deltagit i utbildning, döpt sig, medlem i förs., aktivt deltagande. Hållit fast vid tron trots att han blivit trakasserad av andra muslimer på flyktingförläggningen. I Iran riskerar han straffas med döden för sin konversion.¹⁷⁵

3.2.3 Yttre markörer

Jag har nu redogjort för de inre övertygelser som framkommer vid analysen hos konvertiterna. Nu kommer jag att skriva om de yttre markörer som framträder. Jag redogör i avsnittet om hur de kom i kontakt med kristen tro, hur de vill leva som kristna samt hur vänner och släkt reagerade.

Under intervjuerna med konvertiterna framkom det tydligt att de alla hade en bakgrund som muslimer. De berättade att de var födda som muslimer, att det fastade, bad och deltog i ceremonier.¹⁷⁶ E'temaad berättade: ”Från fjorton års ålder var jag en troende och religiös muslim. Shiamuslimer ber tre gånger om dagen. Jag vaknade 02-03 på natten och bad till

¹⁷² Protokoll P6.

¹⁷³ Protokoll P7.

¹⁷⁴ Protokoll P8.

¹⁷⁵ Överklagan Advokat P3.

¹⁷⁶ Protokoll P1, P2, P3, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P12.

Gud”.¹⁷⁷ De förklarade även kort hur familjens religiösa liv hade sett ut. Faaris förklarade: ”Som barn lärde jag mig hur mamma och pappa brukade göra. Be, läsa Koranen och gå till moskén”.¹⁷⁸

Det framkommer även vid analysen att det religiösa livet inte alltid skedde frivilligt. Gadi berättade att han praktiserade islam men det var av tvång att be fem gånger om dagen.¹⁷⁹ Även Habiba och Kadin berättade att de gick till moskén, bad, fastade och var med på högtiderna. De följde vad som sades och krävdes av dem och det fanns ingen möjlighet att prata om andra religioner.¹⁸⁰ Jaalib gav också uttryck för tvånget: ”Från barndomen tvingade de mig att följa religiösa plikter. Till slut kände jag mig så påtvingad att jag ville kräkas av islam”.¹⁸¹

Konvertiterna berättade hur de först kom i kontakt med kristendomen. Vid analysen framkommer vikten av det personliga mötet. Aisha och Baba berättade om en hyresvärd som var kristen men född muslim. Det var han som introducerade kristna tron för dem: ”Hans personlighet var intressant. Han betedde sig annorlunda, han ljög inte, hans handlingar var spännande och vi attraherades av det. Han bjöd med oss till hemkyrkan”.¹⁸² Gadi berättade om att det var en sjuksköterska som var kristen och berättade för honom om kristendomen. Han hade kommit till sjukhuset, hon pratade om Bibeln och han beskriver det som att det tog över hans hjärta och han blev jätteglad.¹⁸³

Ibrahim förklarade att han träffat två personer som sa att de var kristna och att Jesus kunde hjälpa honom ur knarkmissbruket.¹⁸⁴ För Cabul var det hans kusin som var kristen och gav honom en del häften. ”När jag studerade häftena blev jag mer nyfiken och intresset för kristendomen väcktes.”¹⁸⁵ Daanaa berättade att han blev bekant med kristna iranier och träffade en svensk kvinna. Han förklarade att han jämförde islam med kristendomen och förstod vad som var dåligt och vad som var bättre: ”Då bestämde jag mig för att börja mitt nya liv”.¹⁸⁶

Habiba berättade om en chaufför som hjälpt henne från Grekland till Sverige med lastbil. Hon sa om chauffören: ”Jag förstod att han var snäll, han sa han var kristen, då ändrades något. Han satte ett märke i mitt hjärta genom kärlek och respekt. Jag hade hört en del negativt om kristendomen så jag blev förvånad över att han hjälpte oss. Jag blev nyfiken och ville förstå

¹⁷⁷ Protokoll P5.

¹⁷⁸ Protokoll P6.

¹⁷⁹ Protokoll P7.

¹⁸⁰ Protokoll P8, P11.

¹⁸¹ Protokoll P10.

¹⁸² Protokoll P1, P2.

¹⁸³ Protokoll P7.

¹⁸⁴ Protokoll P9.

¹⁸⁵ Protokoll P3.

¹⁸⁶ Protokoll P4.

mer”.¹⁸⁷ E'temaad berättade också om sina erfarenheter av att möta kristna som väckte hans nyfikenhet:

Första gången var genom en bekant i en kyrka. På fredagarna brukade ungdomarna samlas där. Men också genom ett språkcafé. Från början var avsikten att lära mig mer och mer svenska, då kunde jag också hänga med mer och förstå vad kristendomen innebar. Jag blev berikad och mer intresserad. Det väckte min nyfikenhet. Med tiden utvecklades intresset men avsikten var som sagt inte att jag skulle konvertera. Jag var i kontakt och besökte olika slags kyrkor, hade många vänner, vi kontaktade varandra när det var olika festligheter och ceremonier vilket gjorde att jag blev mer och mer intresserad. Jag brukade fråga min gode man om kristendomen också innan jag mötte Gud. Det här var början på min andliga resa.¹⁸⁸

Faaris berättade även han om folk som hjälpte till. Han förklarade att han trodde de tjänade jättemycket pengar men att de jobbade gratis: ”Det var väldigt intressant för mig. När vi frågade varför sa dom att de var kristna. Det vi hört med öronen där borta såg vi med ögonen här, jag såg med ögonen att det var sant”.¹⁸⁹ Han berättade vidare att även hans morbrors son var kristen. Sonen hade berättat om sitt liv och hur han själv blivit kristen. Det gjorde att Faaris ville veta mer och gick till en kyrka där de talade persiska.¹⁹⁰ Även Labib berättade att han kom i kontakt med kristen tro genom en vän som var kristen: ”Min kompis bjöd med mig och jag bestämde att besöka kyrkan... jag kan alltså inte beskriva känslan jag fick när jag kom dit, människor kom och kramades och det kändes väldigt bra”.¹⁹¹

I analysen blir det också tydligt att det inte bara var personliga möten som spelade en viktig roll. Konvertiterna lyfte även fram Bibelns betydelse för konversionen. När Cabul berättade om Bibelns betydelse för honom sa han: ”Hela Bibeln är Guds ord och genom Bibeln kommer jag i kontakt med Gud”.¹⁹²

Habiba och Kadin förklarade att det var genom Bibeln som tron också kom och tog fäste i dem: ”Vi skaffade Bibeln, vi läste, vi undersökte och började tro och acceptera, kristendomen fastnade i våra hjärtan. Vi märkte att denna väg nu var rätt”.¹⁹³ Även Jaalib berättade om hur det gick till när han fick Bibeln: ”Jag skaffade Bibeln och gick till en kyrka. Jag var nyfiken. Där pratade jag med en kvinna och hon berättade om den kristna tron. Jag utforskade och accepterade vägen för mitt hjärtas skull”.¹⁹⁴

¹⁸⁷ Protokoll P8.

¹⁸⁸ Protokoll P5.

¹⁸⁹ Protokoll P6.

¹⁹⁰ Protokoll P6.

¹⁹¹ Protokoll P12.

¹⁹² Protokoll P3.

¹⁹³ Protokoll P8, P11.

¹⁹⁴ Protokoll P10.

Det framkommer även att konvertiterna reflekterat och gjort undersökningar när de kom i kontakt med Bibeln.¹⁹⁵ Kadin förklarade:

Jag läste Bibeln och lärde mig mer och mer om kristen tro och så landade jag i att det var den sanna vägen. Jag läste böcker och gjorde olika undersökningar. När jag hade läst tillräckligt förstod jag att Jesus Kristus är min Gud och min räddare, när jag förstod helheten var det inte svårt att fatta beslutet. Det var en process.¹⁹⁶

Även Faaris berättade om vad som hänt när han läst Bibeln: ”Jag började läsa Bibeln och saker blev tydligare för mig. Jag förstod vem Jesus var och vad han gjort för oss. Jag förstod att enda vägen till Gud är att tro på Jesus”.¹⁹⁷

3.2.4 Hur leva som kristen

Vid analysen framkommer också hur konvertiterna ville leva ut sin kristna tro efter konversionen. Jag redovisar denna del utifrån två teman: Missionera och kyrkliga praktiker.

När konvertiterna svarade på frågor om hur de ville leva efter sin konversion framkommer det att de ville missionera. Aisha berättade: ”Jag kommer fortsätta följa min väg, använda kunskaper jag lärt mig här. Jag kommer missionera, i Sverige och Iran, jag vill dela den söta smaken som jag fått uppleva, det jag fått smaka på, dela min tro”.¹⁹⁸ Daanaa förklarade också att han kommer fortsätta med att missionera: ”Jag berättar om Gud. Jag kommer fortsätta med det här som finns i mitt inre. Det är något som jag har kämpat för och det här kommer jag ha med mig hela mitt liv. Jag kommer att berätta för andra människor hur det är att vara så här”.¹⁹⁹

Gadi berättade utifrån hot som finns i hemlandet och sa att han börjat missionera i Sverige för att det var här han fann trygghet.²⁰⁰ Baba förklarade att han inte vill utsätta andra för fara men att han berättar för sina vänner genom mejl. Han berättade också att han kommer fortsätta missionera på vilket sätt det är möjligt. Han förklarade: ”Jag delar ut häften nu och vill dela med andra. Alla i Iran vet att jag är kristen efter husrannsakan, familjen gillade inte att jag konverterat men jag skulle leva som kristen och missionera”.²⁰¹

Habiba förklarade att hon missionerar om någon vill höra och att det finns en rädsla i kroppen att någon skulle vilja skada henne. Hon sa att hon ringt hem men fick veta att hon inte skulle göra det längre nu när hon var kristen.²⁰² Även Kadin berättade om att han missionerar:

¹⁹⁵ Protokoll P6, P8, P10, P11.

¹⁹⁶ Protokoll P11.

¹⁹⁷ Protokoll P6.

¹⁹⁸ Protokoll P1.

¹⁹⁹ Protokoll P4.

²⁰⁰ Protokoll P7.

²⁰¹ Protokoll P2.

²⁰² Protokoll P8.

”De som är mottagna för samtal pratar jag gärna med om min tro, jag har missionerat för några. Jag vill följa Bibelns ord och fritt kunna berätta om min tro. En kristen måste missionera och att missionera innebär en fara för livet för mig”.²⁰³

När konvertiterna berättade om hur de ville leva som kristna, förklarade de hur de deltog i församlingsverksamhet. Aisha berättade att hon på söndagar går och ber, firar nattvard, sjunger, är i bönegrupper med andra och läser Bibeln.²⁰⁴ I ett dopbevis från Equmeniakyrkan står det att Cabul var med i en hemkyrka i Iran där han hade firat gudstjänster. I dopbeviset står också att han inför dopet genomgick bibelundervisning och bekänt sin tro.²⁰⁵

Daanaa berättade vad som hände under hans dopdag och om hans engagemang i kyrkan:

Vi åkte båt till en liten ö. Prästen tog emot oss och vi pratade. Vi fick en juice i handen och bytte kläder. Sen döptes vi i sjön. Jag bad för alla. Dagen som jag döptes kände jag det här lugnet. På söndagar fixar jag kaffet och delar ut till folk, kaffe och bullar, ibland i kyrkan ibland på torget.²⁰⁶

Även Faaris förklarade att han träffade pastorn flera gånger i kyrkan. Han berättade om hur han började tro på Jesus och efter det bestämdes dop. Han berättade om sitt engagemang: ”Jag gör olika aktiviteter i kyrkan, hjälper till i köket, är med i Erikshjälpen, i språkcafé på torsdagar, har haft två olika alfakurser. På söndagar är det gudstjänst, då håller jag på med tolkningsapparater som brukar tolka engelska och persiska och andra språk”.²⁰⁷ Ibrahim förklarade också att han hjälpt till i kyrkan: ”På söndagar deltar jag i gudstjänst. Jag är i kyrkan och hjälper till, städar, diskar, ordnar stolar, jag ställer upp med det kyrkan behöver hjälp med”.²⁰⁸

Gadi gav en lite annan vinkling av hans kristna engagemang: ”Jag lever den väg som Gud visar, att jag ska hjälpa främmande personer om jag kan. Och kunna förlåta de som är dumma mot en. Som jag lever idag som kristen känner jag mig väldigt bekväm, det känns väldigt behagligt. Jag är nöjd och jätteglad”.²⁰⁹ Också Kadin gav en likartad beskrivning: ”Jag lever som kristen och ger min kärlek och min vänskap till andra människor. Så tänkte och agerade jag inte som muslim. Sedan jag gav mig till Jesus så kan jag förlåta andra människor, ge kärlek till dem. Jag är i kyrkan på gudstjänst, deltar i städning och andra aktiviteter”.²¹⁰

²⁰³ Protokoll P11.

²⁰⁴ Protokoll P1.

²⁰⁵ Dopintyg Equmeniakyrkan P3.

²⁰⁶ Protokoll P4.

²⁰⁷ Protokoll P6.

²⁰⁸ Protokoll P9.

²⁰⁹ Protokoll P7.

²¹⁰ Protokoll P11.

3.2.5 Sammanfattning

Analysen visar att konvertiterna gav uttryck för olika slags starka känslor och övertygelser i samband med deras konversion. Det var medvetna om risker när de konverterade men trots det var övertygelserna tillräckliga för att göra det valet av egen vilja. Analysen visar även att konversionen visade sig praktiskt i det vardagliga livet genom deltagande i kyrkans verksamhet. Den visar även att alla konvertiters konversion var kopplad till relationer och till en social gemenskap i kyrkan samt att konvertiterna ville leva ut sin tro genom att missionera.

Jag har nu i detta kapitel redovisat studiens huvudsakliga material, intervjuprotokollen från Migrationsverket, och beskrivit de teman som framkom vid analysen. Vidare i uppsatsens kapitel fyra ska jag nu diskutera studiens resultat.

Kapitel 4: Avslutande diskussion

Den här uppsatsens syfte är att dels undersöka Migrationsverkets förståelse av vad kristen tro är samt vilka konsekvenser det kan få i asylprocessen. Syftet är även att ge förslag på hur Migrationsverket som myndighet bättre kan handskas med de här frågorna med kyrkans hjälp. Frågeställningarna i studien är vad Migrationsverkets förståelse av kristen tro är samt vilka inre övertygelser och yttre markörer konvertiterna gav uttryck för?

4.1 Migrationsverkets förståelse av kristen tro

Hur ska man tolka Migrationsverkets förståelse av kristen tro och konvertiternas berättelser? I detta avsnitt kommer jag nu att utifrån de teoretiska begreppen diskutera studiens resultat.

Analysen pekar på att Migrationsverket uppvisar en ”gles” förståelse av vad kristen tro är, vilket visar sig på olika områden och framkommer genomgående i analysen av protokollen. Migrationsverket fokuserade mycket på konvertiternas teoretiska kunskaper och det blev tydligt att Migrationsverket anser att en genuin tro och övertygelse också medför att konvertiten innehar goda kunskaper om kristendomen. En utredare sa: ”Du måste anstränga dig nu för att minnas. Du har konverterat till en religion och det är ett stort steg att ta. Du måste visa för mig att du kan något om religionen”.²¹¹ Jag menar att Migrationsverkets ”glesa” förståelse kännetecknas genom att de fokuserade på det tanke- och kunskapsmässiga innehållet istället för de identitetsmässiga och sociala aspekterna.

Jag menar att de otidsenliga ”förhören” visar på en förlegad syn på religiös konversion då Migrationsverkets agerande snarast påminner om gamla tiders katekesförhör. Migrationsverket kräver orimliga och avancerade kunskaper om kristendomen och deras ”glesa” förståelse av kristen tro gör att de förstår konversion som ett åsiktspaket av ställningstaganden, kunskaper och värderingar. Religionsvetaren Arne Rasmusson skriver: ”att bli kristen är alltså inte bara att ta ställning till det kristna budskapet som en hypotes om verkligheten, utan mer att lära sig se sig själv och världen kristet”.²¹² När Migrationsverket la fokus på konvertiternas kunskaper, berättade konvertiterna istället mer om sin väg till kristen tro och hur det livet tar sig uttryck i praktisk handling. Konvertiternas svar gav alltså uttryck för en ”tätare” förståelse av kristen tro.

²¹¹ Protokoll P4.

²¹² Arne Rasmusson, ”Att leva med bibeln som berättelse – en narrativ och ecklesiologisk hermeneutik”, *Dansk Tidsskrift for Teologi og Kirke* 41, nr. 03 (2014): 232.

4.1.1 Sociala aspekten

Migrationsverkets förståelse är inte bara föråldrad, den är inte heller förankrad inom religionsforskningen vilket jag visar i detta kapitel. Rasmusson skriver att ”de kristna lärorna får sin primära mening utifrån det nätverk av övertygelser och praktiker som har skapats och skapas i kyrkans liv”.²¹³ Konvertiternas berättelser om tron och dess uttryck i handling framkommer tydligt i intervjuerna men Migrationsverkets ”glesa” förståelse av den kristna tron hindrar dem att se det. Denna förbistring blev väl synlig i alla intervjuprotokollen.

Den amerikanske religionssociologen Rodney Stark skriver att man länge antog att orsaken till konversioner var att människor tilltalades av vissa lärosatser inom religionen. Men när sociologer började studera konversioner upptäckte man att läran inte var den främsta orsaken för konversion. Det var istället de sociala nätverken som var den huvudsakliga drivkraften.²¹⁴ En konsekvens av denna förståelse är att Migrationsverket borde lagt fokus på konvertiternas berättelser istället för deras kunskaper. Det bekräftas även i ett avvisande beslut från Migrationsverket där de skriver att ”deltagande i kyrkans aktiviteter inte kan användas för att påvisa genuin kristen tro, eftersom det är möjligt att delta i församlingens aktiviteter även utan detta”.²¹⁵

Tim Crane, professor i filosofi, pekar på att en förlegad syn på religion som ett paket av åsikter också döljer den sociala gemenskapen inom religionen. Crane menar att religion bland annat handlar om identitet och det är ett faktum att när människor utövar religiösa praktiker, medför det att man räknas till särskild social gemenskap. Det blir i sin tur en identitetsmarkör som stärker känslan av tillhörighet.²¹⁶ Stark skriver också om tillhörigheten över gränser: ”den världsvida kristendomen är ett gigantiskt bygge med tusentals olika kyrkor som tillsammans bekänner en gemensam tro”.²¹⁷ Konvertiterna gav uttryck i studien för den sociala gemenskapen i församlingarna. Deras tro och konversion var alltid kopplad till en gemenskap som tog sig uttryck i olika kyrkliga praktiker. Bland annat genom gudstjänstfirande, missionerande, bibelstudier och språkcaféer, alfakurser, hjälpte till som tolk, städade, diskade och bar på stolar.

Religionssociologen Meredith B. McGuire skriver att ”trots att den upplevda religiösa erfarenheten tillhör individen, bygger ändå människor sina religiösa miljöer tillsammans och

²¹³ Arne Rasmusson, ”Att leva med bibeln som berättelse”, 236.

²¹⁴ Rodney Stark, *The Triumph of Christianity: How the Jesus Movement Became the World's Largest Religion*, (New York: HarperOne, 2011), 369-385.

²¹⁵ Beslut Migrationsverket P3.

²¹⁶ Tim Crane, *The Meaning of Belief*, (Cambridge: Harvard University Press, 2017), Preface, 11.

²¹⁷ Stark, *The Triumph of Christianity*, 412.

delar ofta livfulla upplevelser av den intersubjektiva verkligheten”.²¹⁸ Det blir tydligt i studien att Migrationsverkets syn på religion får konsekvenser för hur de förstår konversioner. Konvertiternas berättelser visar på att de valde konversion av eget beslut men det var alltid i relation och i förhållande till en social gemenskap. McGuire pekar även på vikten av konkret socialt stöd för individen för att bibehålla det religiösa livet samt att individens religiösa liv i grunden är socialt.²¹⁹ Det vill säga att människans religiösa uttryck och liv alltid är kopplat till en större gemenskap.

Att det föreligger en social gemenskap i konvertiternas berättelser i samband med konversionen går inte att ta miste på. Konsekvensen blir att Migrationsverket i grunden inte förstår när konvertiterna ger uttryck för sin konversion. Denna sociala aspekt är något som en tätare förståelse av religion betonar, men en glesare förståelse tenderar att förbise.

4.1.2 Processaspekten

Studien visar även att konvertiternas konversionsprocess var betydligt viktigare än deras kunskaper. Ibland skedde det missförstånd mellan Migrationsverket och konvertiterna av både språklig och teologisk karaktär. Missförstånd som kan undvikas för att göra processen mer rättssäker. Migrationsverket säger dock själva: ”Sverige har världens mest rättssäkra asylprocess”.²²⁰

Migrationsverket har gjort förändringar i sina dokument som handlade om att kunskapsfrågorna skulle tonas ner och istället skulle verket lyssna mer till den asylsökandes egen berättelse om hur vägen till kristen tro sett ut. Detta för att få en bild av vad som är viktigt i tron för konvertiten samt varför personen vill fortsätta vara kristen. Migrationsverket gjorde också detta för att trygga den asylsökandes rättssäkerhet i en utsatt intervjusituation. Jag menar att studien visar att Migrationsverket inte i tillräcklig utsträckning lyssnat till konvertiternas berättelser om hur vägen till kristen tro sett ut, vilket var utgångspunkten till en förändring. Detta har heller inte tryggt rättssäkerheten i intervjusituationen.

Migrationsverket tycks utgå från en mycket ”gles” förståelse av kristen tro vilket resulterar i felaktig förståelse. Jag menar att när konvertiterna berättade om sin religiösa identitet gav de uttryck för en ”tät” beskrivning. Av deras berättelser förstår vi att identiteten grundade sig i konversionsprocessen och den religiösa gemenskapen. Här är det också av vikt

²¹⁸ Meredith B. McGuire, *Lived Religion*, (New York: Oxford University Press, 2008), 12.

²¹⁹ McGuire, *Lived Religion*, 12-13.

²²⁰ Kommunikationsdirektören på Migrationsverket, ”*Opinion live*”, Sveriges Television, 2017-10-26, <https://www.svtplay.se/video/15611592/opinion-live/opinion-live-sasong-3-26-okt-22-00?start=auto&tab=2017>.

att väga in konvertiternas förändrade verklighetsuppfattning. Det som man inom sociologin talar om som *alternation* och inom religionspsykologin som *omvändelse*.²²¹ Den religiösa omvändelsen påverkar individens djupast rotade verklighet och kräver en ny socialisationsprocess som endast kan bevaras av ett betydelsefullt samspel inom till exempel kyrkans gemenskap.²²² Konvertiternas tidigare religiösa tro och förståelse spelar alltså mindre roll för deras nya religiösa liv. Migrationsverket uppehöll sig ändå mycket vid deras tidigare muslimska tro, liv, ritualer, familjer etc. Jag menar att en ”tät” förståelse av religion hos Migrationsverket hade istället resulterat i att de lyssnat mer till konvertiternas berättelse om vägen till deras kristna tro, vilket i sin tur hade kunnat resultera i en annan bedömning av deras ärenden.

4.1.3 Tolkningsaspekten

Det bör också framhållas att studien visar att tolken har en central och viktig roll. Vid några tillfällen uppstod missförstånd i tolkningen och ibland kunde inte tolken förklara eller förstå vad konvertiten ger uttryck för i sin kristna tro. Vid ett tillfälle bad även konvertiten om ursäkt till tolken som var muslim, när han berättade att han inte tog sin tidigare muslimska tro på allvar. Jag menar att det är avgörande för rättssäkerheten att tolken är skapligt insatt i de religioner det handlar om vid Migrationsverkets intervjuer. Av de tolv intervjuer jag analyserat var det vid sex tillfällen icke auktoriserade tolkar, vid tre tillfällen auktoriserade och vid tre tillfällen otydligt eller inte utskrivet i protokollet.

Kammarkollegiet, den myndighet som auktoriserar och registrerar tolkar, är mycket kritiska till att utbildade tolkar används och menar att det är en stor fara för rättssäkerheten, eftersom det stora behovet av tolkning medfört att många utbildade tolkar används av myndigheter. Ivett G. Larsson är expert på auktorisationsfrågor på Kammarkollegiet:

Jag tycker det är en katastrof. Det är en stor fara för rättssäkerheten när tolkar utan dokumenterade kvalifikationer, det vill säga utan auktorisation eller ens ett utbildningsbevis anlitas av myndigheterna. Det går inte att garantera att de uppdrag som utförs av okvalificerade tolkar är korrekt utförda. Det har oerhörda konsekvenser för den person som sitter där, i ett myndighetssamtal.²²³

Larsson vill se en generell skärpning av kraven: ”Man ska ställa krav på att tolkanvändarna i första hand använder sig av tolkar som är kvalificerade”.²²⁴

²²¹ Anton Geels och Owe Wikström, *Den religiösa människan*, (Stockholm: Natur och kultur, 2012), 69, 283.

²²² Geels och Wikström, *Den religiösa människan*, 69.

²²³ ”Kammarkollegiet kritiska till utbildade tolkar”, Sveriges radio, senast ändrad 2017-10-05, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=104&artikel=6792193>.

²²⁴ ”Kammarkollegiet kritiska till utbildade tolkar”, Sveriges radio.

4.2 Konvertiternas berättelser om sin tro

När vi kommer till analysen utifrån konvertiternas egna berättelser bekräftas det som jag tidigare indikerat, nämligen att konvertiterna berättade om sin tro och konversion på ett sådant sätt att vi bäst förstår det utifrån en ”tät” kontext. En förståelse som enligt Volf inte rör vid ytan av kristen tro utan greppar tag i kärnan av den kristna erfarenheten. Ulf Görman beskriver bilden av konversioner: ”Emotionellt laddade upplevelser som lett till en avgörande förändring av verklighetsbild, livsstil och religiös gemenskap har inom forskningen ofta stått som modell för vad omvändelse och konversion är”.²²⁵ Görman förklarar även att forskningens intresse har varit inriktat på omvändelsens betydelse för den enskilda individen.²²⁶ Konvertiterna gav uttryck för starka känslor och upplevelser i samband med konversionen. Det skedde inte helt plötsligt utan föregick av en process, både en känslomässig och en tankemässig sådan. De gav också uttryck för en social församlingsgemenskap där de uttryckte sin tro genom olika praktiker.

4.2.1 Konvertiternas inre övertygelser

Religionssociologerna Ole Riis och Linda Woodhead skriver att ”de former av religion som attraherar de flesta konversioner, är de som talar till hjärtat snarare än till intellektet”.²²⁷ Studien visar att konvertiterna gav uttryck för starka känslor i samband med konversionen. En ”tät” beskrivning som framför allt handlade om känslor av lugn och ro och vad som hände i deras hjärtan. De berättade även om känslan av att möta kärlek samt beskrev känslor av glädje. Riis och Woodhead poängterar det viktiga i förståelsen att ”en religion inte bara är ett visst sätt att förstå världen utan ett sätt att se, känna och inneha en viss hållning - både personligen och i gemenskapen, det är en fråga om sensitivitet”.²²⁸ Även McGuire understryker känslaspekten: ”Religionens förmåga att ge människan en känsla av både mening och tillhörighet är särskilt påtaglig i konversionsprocessen”.²²⁹

Vidare skriver Riis och Woodhead att ”religiösa känslor kan bidra till en allmän känsla av hopp och förtroende som orienterar människans liv trots erfarenheter som hotar att skapa rädsla och ångest”.²³⁰ Studien visar även att konvertiterna var medvetna om riskerna med konversionen även om de skulle behöva lämna Sverige på grund av nekad asyl. Deras uttryck

²²⁵ Ulf Görman, ”Konversion” i *Religion i Sverige*, red. Ingvar Svanberg och David Westerlund (Stockholm: Dialogos, 2008), 63.

²²⁶ Görman, ”Konversion”, 63.

²²⁷ Ole Riis och Linda Woodhead, *A Sociology of Religious Emotion*, (Oxford: Oxford University Press, 2010), 1.

²²⁸ Riis och Woodhead, *A Sociology of Religious Emotion*, 215.

²²⁹ Meredith B. McGuire, *Religion – The Social Context*, (Belmont: Wadsworth, 2002), 73.

²³⁰ Riis och Woodhead, *Religious Emotion*, 77.

av känslor återkom också i deras berättelser om riskerna med konversionen. De gav uttryck för hopp och tillit trots erfarenheter som hotade dem att känna exempelvis rädsla.

4.2.2 Konvertiternas yttre markörer

McGuire skriver: ”Religiösa erfarenheter hänvisar till människans individuella engagemang med det heliga ... och människor försöker kommunicera det genom att uttrycka tron i religiösa praktiker”.²³¹ Det är uppenbart, menar jag, att studien visar att konvertiternas kristna tro också tog sig uttryck i praktiska handlingar, hur de ville leva sina kristna liv. Relationerna, gemenskapen och det personliga mötet var avgörande när de kom i kontakt med kristendomen. Studien visar även att dopet var viktigt. Det blev en markör som visade både dem själva och andra att de konverterat. De ville även missionera och berätta på olika sätt om sin nya tro oavsett om de bodde i Sverige eller i hemlandet och oavsett riskerna. Konversionen visade också att de deltog regelbundet i kyrkans gemenskap oavsett vilken församling de var med i.

Genomgående visar studien att konvertiterna ger uttryck för en ”tät” beskrivning när de uttrycker sin tro, men Migrationsverkets tenderar att jobba med en ”gles” förståelse. Jag menar därför att Migrationsverket inte förstår konversion på ett adekvat sätt. Görman skriver att konversioner bör förstås som en långvarig process som kan ta sig många skilda uttryck. Sju steg i denna process identifieras: kontext, kriser, aktivt sökande, kontaktstadiet, interaktion, engagemang och konsekvenser.²³² Enligt mig visar alla intervjuer på dessa sju steg. Konvertiterna berättade om sina tidigare muslimska familjeliv. Deras konversioner föregicks av genomtänkta beslut trots vetskap om riskerna som medföljde konversionen. De sökte aktivt genom att ta kontakt med andra kristna och försökte få en djupare förståelse av bibeln och den kristna tron. Kontakten med en gemenskap och församling visade sig vara avgörande för att ta steget och konvertera samt att konvertiternas interaktion med gemenskapen tog sig uttryck i de kyrkliga praktikerna. Deras engagemang visade sig genom att de vill missionera och dela med sig av sin tro, både i och utanför kyrkan och även om konversionen innebar stora konsekvenser valde de att gå den väg de kände och upplevde var rätt. Att Migrationsverket inte förstår ovanstående som konversion menar jag att följande citat visar ifrån ett av Migrationsverkets beslut om asyl:

Personen har berättat att hon i Sverige har konverterat från islam till kristendomen. Hon har till stöd för detta lämnat in sitt dopbevis, två stycken intyg om aktiviteter från Pingstkyrkan, medlemskapskort i Filadelfiakyrkan och 10 steps to become a christian. Migrationsverket bedömer att de inlämnade handlingarna visar att hon aktivt går till kyrkan och deltar i olika

²³¹ McGuire, *Religion*, 18.

²³² Görman, ”Konversion”, 63.

aktiviteter samt att hon är döpt. Däremot kan handlingarna inte visa att hon har en genuin övertygelse som kristen. Migrationsverket tar därför ställning till om hon genom sina muntliga uppgifter gjort sin konvertering tillförlitlig ... Migrationsverket bedömer att hon inte har kunnat berätta om konverteringen och sin tro på ett detaljerat och sammanhängande sätt. Hon har därför inte gjort det tillförlitligt att hon har en genuin kristen tro.²³³

4.3 Slutsatser

De slutsatser jag drar efter att ha analyserat Migrationsverkets intervjuprotokoll är att Migrationsverket uppvisar en ”gles” förståelse av kristen tro. Detta framkommer på olika områden som till exempel fokus på konvertiternas kunskaper istället för att lyssna till deras berättelser om vägen till kristen tro, otillräcklig teologisk förståelse och bristande insikt i hur religiöst liv fungerar, framför allt i hur de inre övertygelseerna tar sig uttryck i yttre handlingar. Rättssäkerheten hotas även vid intervjusituationerna av ovanstående brister i förståelse samt av tolkningssituationen.

Konvertiterna å sin sida uppvisar en ”tät” beskrivning av den kristna tron när de berättar om konversionen. På olika sätt gav de uttryck för vad som hände inom dem när de konverterade. De berättade om starka känslor och en övertygelse som inte gav vika trots noggranna tanke- och känslomässiga överväganden. De berättade om den kyrkliga gemenskapen och relationerna som en avgörande faktor för att konvertera och döpa sig av eget val. De berättade även om hur denna övertygelse tog sig uttryck i det vardagliga livet genom att delta i kyrkans aktiviteter, som att till exempel fira gudstjänst och hjälpa till praktiskt. De ville även leva som kristna och berätta om sin tro oavsett vilket land de skulle bo i.

Av detta drar jag även slutsatsen att Migrationsverket har ett viktigt jobb framför sig, nämligen att rätta till de brister som studien visar. Detta är inga komplicerade åtgärder men kräver ett stort engagemang för att så långt som möjligt fastställa rättssäkerheten vid intervjusituationerna.

4.3.1 Vägen framåt

Migrationsverket står inför stora utmaningar angående asylärenden och brister bör korrigeras för de asylsökandes rättssäkerhet. I de situationer det handlar om konversion bör det ställas höga krav på kunskaper om hur religiöst liv fungerar, både i sin egen och i den asylsökandes kultur. Migrationsverket behöver jobba mer mot en ”tät” förståelse av kristen tro. Jag föreslår därför följande åtgärder:

²³³ Beslut Migrationsverket.

1. Utbilda Migrationsverkets utredare inom religion. Här har både kyrkan och den akademiska kompetens mycket att bidra med genom utbildningar.
2. För att säkerställa konvertiters rättssäkerhet samt för att undvika enkla missförstånd bör sakkunnig vara närvarande som förstår och förklarar religiöst liv.
3. Att Migrationsverket än mer lyssnar till de goda krafter som finns inom kyrkans ramar och tar större hänsyn till intyg som skrivs vid konversioner av kyrkans präster och pastorer, i synnerhet vad gäller konvertiternas sociala sammanhang i kyrkan.²³⁴
4. Att Migrationsverket genomför de åtgärder SKR pekar på i sitt öppna brev.²³⁵
5. Säkerställer att auktoriserade tolkar används vid intervjuerna.

4.3.2 Förslag på fortsatt forskning

Religion, konversion och migration är ständigt aktuella forskningsområden. Jag ser utifrån denna studie behov av att forskning bedrivs för att öka förståelsen i samhället av hur religiöst liv fungerar, då Sverige som ett sekulärt land ställs inför nya utmaningar genom migrationen. Förslagsvis kan religionssociologiska studier genomföras genom att intervjua asylsökande konvertiter och studera deras upplevelser av asylprocessen samt vad de berättar om sin kristna tro. Det hade även varit intressant att forska djupare om Migrationsverkets förståelse av kristen tro genom att till exempel intervjua anställd personal. Jag ser även möjligheten att genom olika fallstudier studera hur kyrkan jobbar med migration och integration. Angående konversioner skulle kyrkohistoriska studier vara intressant genom att jämföra vad konvertiterna ger uttryck för gentemot hur konversioner tidigare sett ut i kyrkan.

4.4 Studiens tillförlitlighet

Studien utgick från en kvalitativ forskningsansats med dokument från Migrationsverket som primärt material. Materialet analyserades med metoden *Innehållsanalys*. Jag anser att metoden fungerade bra för studiens frågeställningar och syfte. Analysen skedde utifrån två olika läsningar. Dels utifrån Migrationsverkets frågor och dels utifrån konvertiternas svar. Läsningarna gjordes på så vis för att både Migrationsverkets och konvertiternas röster skulle lyssnas till. Kanske gjorde denna läsning dock att Migrationsverkets frågor och konvertiternas svar ibland blev separerade och att redovisningen av analysen därför ibland upplevs lite splittrad. Ett annat sätt hade varit att analysera konvertiternas svar och Migrationsverkets frågor

²³⁴ "Riktlinjer för intyg om konvertering", Sveriges kristna råd, åtkomst 2017-09-25, <http://www.skr.org/wp-content/uploads/2012/09/riktlinjer-for-intyg-om-konvertering.pdf>.

²³⁵ SKR, öppet brev till Migrationsverket 2017-05-24.

löpande i en analys. Jag tror dock inte att de teman som analysen visade hade framträtt lika tydligt vid ett sådant förfarande.

De teoretiska begreppen som användes i uppsatsen var ”tät” och ”gles”. Studiens resultat diskuterades utifrån dessa begrepp. En styrka med begreppen var möjligheten att strukturera resultaten och med hjälp av begreppen se mönster hos både Migrationsverket och konvertiterna. En svaghet med begreppen var att det finns element i materialet som inte låter sig sorteras in i begreppen. Migrationsverket ställde även tydliga och relevanta frågor och konvertiterna var ibland otydliga i sina svar. Men i det stora hela var de teoretiska begreppen betydelsefulla och kunde användas för att analysera tendenser i det utforskade materialet.

Av de tolv konvertiter som studien innefattar var endast två av dem kvinnor. Det hade för studien varit önskvärt med fler kvinnor men det var inget som jag kunde styra. Protokollen skickades till mig vid efterfrågan och de var inte helt enkla att få tag i. Vad det gjorde med studien att det bara var två kvinnor är svårt att svara på. Jag ställer mig dock frågan vad det beror på. Är det för att färre kvinnor kommer till Sverige eller att färre kvinnor konverterar? Följande statistik från Migrationsverket visar att under stora flyktingströmmen 2015 sökte sammanlagt 162 877 personer asyl varav 114 728 män och 48 149 kvinnor.²³⁶ Under de tio första månaderna 2017 sökte 21 606 personer asyl. Av dessa var 13 109 män och 8 497 kvinnor.²³⁷ Eftersom Migrationsverket inte har statistik över hur många asylärenden som gäller konversioner, då de inte är tillåtna att registera människor utifrån religiös tro och livsåskådning,²³⁸ är det en rimlig slutsats enligt mig att anledningen beror på att färre kvinnor kommer till Sverige, inte att en mindre andel kvinnor konverterar.

Jag menar att uppsatsens metod och analysens tillvägagångssätt var till stor fördel för studiens syfte, trots att jag pekat på några brister och vad som skulle kunnat göras annorlunda. Syftet var att dels undersöka Migrationsverkets förståelse av vad kristen tro är samt vilka konsekvenser det kan få i asylprocessen samt att ge förslag på hur Migrationsverket som myndighet bättre kan handskas med de här frågorna med kyrkans hjälp. Jag menar att val av metod hjälpte till att svara på studiens frågeställningar och anser därmed att problemformuleringarna besvaras i uppsatsen.

²³⁶ ”Inkomna ansökningar om asyl 2015”, Migrationsverket, senast ändrad 2016-01-01, <https://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1485556214938/Inkomna+ans%C3%B6kningar+om+asyl+2015+-+Applications+for+asylum+received+2015.pdf>.

²³⁷ ”Inkomna ansökningar om asyl 2017”, Migrationsverket, senast ändrad 2017-11-01, <https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6146d7/1509531942001/Inkomna+ans%C3%B6kningar+om+asyl+2017+-+Applications+for+asylum+received+2017.pdf>.

²³⁸ Migrationsverket representant, (Föreläsning på utbildningsdag om konvertiter i asylprocessen, Jönköping, 2017-09-21).

Källförteckning

Publicerade källor

- Andersson, Daniel och Åke Sander, red. *Det mångreligiösa Sverige – ett landskap i förändring*. Lund: Studentlitteratur, 2015.
- Bell, Judith och Stephen Waters. *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur, 2016.
- Chicago Manual of Style: The essential guide for writers, editors and publishers*, 16 uppl. Chicago: The University of Chicago Press, 2010.
- Crane, Tim. *The Meaning of Belief*. Cambridge: Harvard University Press, 2017.
- Geels, Anton och Owe Wikström. *Den religiösa människan*. Stockholm: Natur och kultur, 2012.
- Geertz, Clifford. *The Interpretation of Cultures*. London: Fontana Press, 1993.
- Grenholm, Carl-Henric, red. *Metoder för teologer*. Lund: Studentlitteratur, 1981.
- Görman, Ulf. "Konversion". I *Religion i Sverige*, redigerad av Ingvar Svanberg och David Westerlund, 63-65. Stockholm: Dialogos, 2008.
- Hamberg, Eva M. "Migration och religion". I *Människor och makter 2.0: En introduktion till religionsvetenskap*, redigerad av Jonas Svensson och Stefan Arvidsson. Halmstad: Högskolan i Halmstad, 2010.
- Hällgren Graneheim, Ulla och Berit Lundman. "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness". *Nurse Education Today* 24, nr. 02 (2004): 105-112. Åtkomst 2017-10-16.
[http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917\(03\)00151-5/fulltext](http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917(03)00151-5/fulltext).
- McGuire, Meredith B. *Lived Religion – Faith and practice in everyday life*. New York: Oxford University Press, 2008.
- McGuire, Meredith B. *Religion – the Social Context*. Belmont: Wadsworth, 2002.
- Nelson Chad och Robert H. Woods, Jr. "Content analysis". I *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*, redigerad av Michael Stausberg och Steven Engler, 109-21. New York: Routledge, 2011.
- Neuman, Lawrence W. *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*. 6:e uppl. Boston: Allyn and Bacon, 2006.
- Nordin, Magdalena. "Religiositet bland migranter: Sverige-chilenares förhållande till religion och samfund." Doktorsavhandling, Lunds Universitet, 2004.
- Open Doors. "Religiöst motiverad förföljelse mot kristna flyktingar i Sverige." Enkätundersökning, rapport utgiven av Open Doors, 2017.
- Rasmusson, Arne. "Att leva med bibeln som berättelse – en narrative och ecklesiologisk hermeneutic". *Dansk tidsskrift for Teologi och Kirke* 41, nr. 03 (2014): 231-250.

Riis, Ole och Linda Woodhead. *A Sociology of Religious Emotion*. Oxford: Oxford University Press, 2010.

Skowronski, Eva. ”Skola med fördröjning: nyanlända elevers sociala spelrum i en skola för alla.” Doktorsavhandling, Lunds Universitet, 2013.

Stark, Rodney. *The Triumph of Christianity: How the Jesus Movement Became the World's Largest Religion*. New York: HarperOne, 2011.

Stoor, Thomas. ”Mellan mission och dialog: kristna trossamfund och mötet med det mångreligiösa Sverige.” Doktorsavhandling, Lunds Universitet, 2002.

Vikström, Björn. *Den skapande läsaren*. Lund: Studentlitteratur, 2005.

Walzer, Michael. *Thick and thin: moral argument home and abroad*. Notre Dame: University of Notre Dame Press, 1994.

<http://web.a.ebscohost.com.ezproxy.ub.gu.se/ehost/detail/detail?vid=0&sid=1ec7f85a-1fe4-4017a4529a8d6e645396%40sessionmgr4006&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=47567&db=nlebk>.

Rättsliga ställningstaganden

Migrationsverket. *Rättsligt ställningstagande angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet*. RCI 09/2013. 2013-06-10.

Migrationsverket. *Rättsligt ställningstagande angående religion som asylskäl inklusive konvertering*. RCI 26/2012. 2012-11-12.

Opublicerade källor

Batzler, Frederick. ”Vem är trovärdig? Om bedömningen av religiösa konversioner *sur place* som skäl för asyl”. Kand. upps., Lunds universitet, 2015.

Björnin, Terese. ”Religion som skäl till asyl”. Kand. upps., Lunds Universitet, 2011. <http://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/1971811>.

Ehsani, Iman. ”Man kanske inte ser ut som sitt namn” – en studie om fem kvinnors konvertering till islam. Mag upps., Södertörns högskola, 2013.

Nygren, Elias. ”Den genuine konvertiten” – konversion *sur place* som asylskäl. Självständigt arbete på avancerad nivå, yrkesexamen, Stockholms universitet, 2015.

Örtengren, Erika. ”Rättssäkerhet – en asylprocessuell illusion?”. Mag upps., Göteborgs universitet, 2016.

Internet

Codex – regler och riktlinjer för forskning. ”Informerat samtycke”. Senast uppdaterad 2016-11-24. <http://www.codex.vr.se/manniska2.shtml>.

Eurostat news release, 44/2016. “Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015.” Åtkomst 2017-09-15. <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/>.

Migrationsverket. ”Inkomna ansökningar om asyl 2015”. Senast uppdaterad 2016-01-01. <https://www.migrationsverket.se/download/18.7c00d8e6143101d166d1aab/1485556214938/Inkomna+ans%C3%B6kningar+om+asyl+2015+Applications+for+asylum+received+2015.pdf>.

Migrationsverket. ”Inkomna ansökningar om asyl 2017”. Senast uppdaterad 2017-11-01.
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6146d7/1509531942001/Inkomna+ans%C3%B6kningar+om+asyl+2017+Applications+for+asylum+received+2017.pdf>.

Migrationsverket. ”Konvertering som asylskäl”. Senast uppdaterad 2017-05-17.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Fokusomraden/Konvertering-som-asylskal-.html>.

Migrationsverket. ”Statistik.” Senast uppdaterad 2017-09-13.
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>.

Questia. ”Thick and thin: moral argument at home and abroad”. Åtkomst 2017-11-09.
<https://www.questia.com/library/5776261/thick-and-thin-moral-argument-at-home-and-abroad>.

Regeringen. ”Offentlighetsprincipen”. Senast uppdaterad 2015-04-01.
<http://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/det-demokratiska-systemet-i-sverige/offentlighetsprincipen/>.

Sveriges kristna råd. ”Medlemskyrkor.” Åtkomst 2017-09-25.
<http://www.skr.org/medlemskyrkor/alla-medlemskyrkor/>.

Sveriges kristna råd. ”Mer om SKR”. Åtkomst 2017-09-25. <http://www.skr.org/om-skr/mer-om-skr/>.

Sveriges kristna råd. ”Riktlinjer för intyg om konvertering.” Åtkomst 2017-09-25.
<http://www.skr.org/wp-content/uploads/2012/09/riktlinjer-for-intyg-om-konvertering.pdf>.

Sveriges Radio. ”Kammarkollegiet kritiska till utbildade tolkar”. Senast ändrad 2017-10-05.
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=104&artikel=6792193>.

Sveriges Television. ”Opinion live”. Svtplay 2017-10-26. Åtkomst 2017-11-21.
<https://www.svtplay.se/video/15611592/opinion-live/opinion-live-sasong-3-26-okt-22-00?start=auto&tab=2017>.

UNHCR. ”Guidelines on International Protection: Religion-Based Refugee Claims”, 2004. Åtkomst 2015-09-25. <http://www.unhcr.org/publications/legal/40d8427a4/guidelines-international-protection-6-religion-based-refugee-claims-under.html>.

UNHCR. ”Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning”. Åtkomst 2017-09-25.
<http://www.asylumlawdatabase.eu/sites/www.asylumlawdatabase.eu/files/alddfiles/UNHCR%20Handbook%20SV.pdf>.

Volf, Miroslav. Case online library. ”Thick religion”. Åtkomst 2017-11-13.
<https://www.case.edu.au/blogs/case-subscription-library/thick-religion-what-we-can-learn-from-miroslav-volf#edn3>.

Volf, Miroslav. University of Pennsylvania. ”Christianity and Violence”. Boardman Lectureship in Christian Ethics. Åtkomst 2017-11-13,
<https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=boardman>.

Föreläsning

Migrationsverkets representant. ”Migrationsverkets riktlinjer för utredning av konvertiter.” Föreläsning på utbildningsdag om konvertiter i asylprocessen, Allianskyrkan, Jönköping, 2017-09-21.

SKRs representant. "Vad är kristen tro?" Föreläsning på utbildningsdag om konvertiter i asylprocessen, Allianskyrkan, Jönköping, 2017-09-21.

Antal ord: 19 953